

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

| za Avstro-Ogrsko:                   | za Nemčijo:                     |
|-------------------------------------|---------------------------------|
| celo leto skupaj naprej . . . K 40— | celo leto naprej . . . K 45—    |
| pol leta . . . . . 20—              | za Ameriko in vse druge dežele: |
| četrt leta . . . . . 10—            | celo leto naprej . . . K 50—    |
| na mesec . . . . . 3-50             |                                 |

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravišče (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vsak dan zvečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parče in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu. Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

|                                  |                         |
|----------------------------------|-------------------------|
| celo leto naprej . . . . . K 36— | četrt leta . . . . . 9— |
| pol leta . . . . . 18—           | na mesec . . . . . 3—   |

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadstr. levo), telefon št. 34

## Jugoslovanskemu in češkemu narodu!

Zbornica proti volji njene večine odgojena in ko se pripravljajo dalekosežne ustavne izpremembe preko glav in proti volji udeleženi narodov, sta se zbrala Jugoslovanski klub in Češki Svaz na skupno sejo, da v imenu obeh narodov solidarno podata to - le izjavo:

Poslanci naroda S. H. S. in Čehov z največjim ogorčenjem ugovarjajo proti vsem poskusom vlade, da brez sodelovanja naših narodov in proti njim z naredbami izpremeni davno preživelo in od narodov nepriznana ustavo; posebno ugovarjajo, da se sedaj osnujejo od nemških šovinistov izsiljena okrožna glavarstva na Češkem.

Obenem pa protestirajo proti napovedi državnopravnega odcepljenja slovenskih dežel od celokupnega naroda S. H. S. Namen te odceplitve je germinacija in nemška invazija na Jadransko morje.

Poslanci izražajo svoje ogorčenje nad tem, da se vlada upa to ukreniti v najusodepolnejšem trenutku svetovne vojne in da nam na naše zahteve po samoodločbi, po politični samostojnosti, ki so obenem zahteva vsega civiliziranega in demokratičnega sveta, odgovarja z absolutistično samovoljnostjo, ki ne prinese ne miru, ne možnosti prijateljskega sodelovanja narodov, kakor si ga vsi želimo, temveč bo začetek bojev, kakršnih tu še ni bilo in ki morejo biti dalje segajoči, nego slutijo njih povzročitelji sami.

Zato težko obžalujemo, da se ob času, ko ni kruha in ko ne vemo, kaj bo jutri, temu brezprimernemu socialnemu in gospodarskemu trpljenju dodaja še nova politična, narodnostna in državnopravna krivica in se s tem dviga splošna napetost do višine, da danes posledice niti pregledati ni mogoče.

Obenem dvigamo svoj glas proti temu, da vlada sedaj, ko načela demokratične državljanke enakosti in ljudske samouprave povsod zmaga, proti nam postopa s poskusi, ki ne pomenjajo v resnici ničesar drugega, kakor novo utrditev absolutizma in razmnožitev birokratičnega aparata. Na drugi strani pa se vedoma prezirajo vse zahteve naših narodov s tem, da se nam ne da popolna demokratizacija naše uprave.

Z enakim poudarkom protestiramo proti temu, da je v dobi, ko parlamenti vseh resnično demokratičnih držav nepretrgoma odločujejo o usodi svojih narodov, vlada odgovorila avstrijski parlament brez pravega vzroka in potrebe na škodo vseh javnih in zlasti prehranjevalnih razmer in da bodo poslanci iznova izgubili parlamentarno tribuno, ki so jo pod pritiskom vojaške diktature pogrešali cela tri leta.

Odgovornost za posledice pada v prvi vrsti na vlado, katera je s tem svojim korakom iznova pokazala pred vsem svetom, da Avstrija ne more nositi imena pravne in ustavne države in da se maloštevilna ter nikomur odgovorna oligarhija in birokracija pod pritiskom in s sodelovanjem enega dela nemško - nacionalnih poslancev upa ubiti glas parlamenta, izvoljenega na podlagi splošne volilne pravice.

Vlada se boji, da bi parlament odkrito izjavil pravo voljo v njem zastopanih narodov.

Poslanci S. H. S. in Čehov zato proglašajo:

Naša naroda ne priznavata nikdar in v nobenem slučaju nobenega oktroja, nobene kakršnekoli enostranske upravne odredbe, temveč jih odklanjata z največjim ogorčenjem; odklanjata pa tudi vsako odgovornost za nadaljni razvoj in solidarno vztrajata v boju proti absolutizmu in nadvladi ter v borbi za demokratizacijo, svobodo, za pravico samoodločbe in za svojo politično samostojnost.

Ne bojimo se nobenega nasilja.

Na Dunaju, dne 7. maja 1918.

František Staněk.

Dr. Anton Korošec.

## Po Seidlerjevi vojni napovedi.

Dunaj, 6. maja.

Politični krogi z največjo napetostjo pričakujejo odgovora Čehov in Jugoslovancev na vojno napoved ministrskega predsednika Seidlerja. Jutri dopoldne se sestane Jugoslovanski klub, da se posvetuje o položaju, popoldne pa se vrši skupna seja naših in čeških poslancev, ki bodo najbrž sklenili poseben manifest na češki in jugoslovanski narod. Razpoloženje med Čehi je skrajno radikalno in danes na Dunaju navzoči češki politiki mi pripovedujejo, da je sprejela češka javnost Seidlerjevo izjavo kot nov dokaz nelojalnosti sedanjega dunajske politike, s katero je vsako razpravljanje o ureditvi narodnostnega vprašanja izgubila časa. V Jugoslovanskem klubu je že danes navzočih precej poslancev, ki hladno in mirno razpravljajo o možnostih nadaljnjega razvoja dogodkov. Naši poslanci so se bali le ene posledice Seidlerjevega govora: da bi namreč vojna napoved načelnika vlade pri nas mogla vzbuditi strah in malodušnost. Že prvi odgovori našega časopisja pa so pokazali, da je bila ta bojazen neupravičena in krasno uspeli tabor v Postojni, o katerem so prispela prva poročila v parlament že danes dopoldne, je povrh prepričal vsakogar, da grožnje vlade nikogar več ne plašijo, nore, da le večajo odpor in krepe trdno voljo našega ljudstva, vztrajati v boju do zmagovitega konca. Da bi mogla Seidlerjeva ponudba Hrvatov kogarkoli še speljati na led - to misel odklanjajo naši poslanci z največjo odločnostjo. »Ali meni vlada, da smo otroci?« mi je odgovoril hrvatski poslanec na moje tozadevno vprašanje. »Če je bilo treba še kakšnega dokaza, kako neizmerne važnosti je za Jugoslavijo baš slovensko ozemlje, Nemci in Seidler so ga nam podali s svojo zahtevo, da slovenske dežele jugoslovanski državi ne smejo pripadati. Dobro vedo, da bi bila Velika Hrvatska, kakršno nam ponujajo, brez slovenskega ozemlja že v naprej na milost in nemilost izročena njim in Madžarom. Hrvati in Srbi odgovarjamo Seidlerju nič manj ogorčeno in nič manj odločno nego Slovenci: Nikdar!«

O persekucijah, ki jih zahtevajo Nemci proti pristanelem jugoslovanskemu ujedinenju, sidijsi naši politični krogi povsem hladno. O osebnih preganjanjih ne more biti govora. Vlada sama priznava, da je največja moralna škoda, ki je zadela monarhijo v vojni, izvirala iz preganjanja in trpinčenja jugoslovanskih ljudi in v, da bi obnovitev persekucij zadela v prvi in najbolj občutljivi vrsti državo samo, in njen moralni ugled, njeno raz-

merje napram narodom, njene mirovne izglede. Našega naroda bi nove persekucije nikakor ne postrašile, temveč bi le še povečale njegovo odprano silo - tudi o tem si je vlada na jasnem, saj v, da so baš zatiranja in preganjanja v prvi vrsti pospešila mogočni razmah jugoslovanske misli. Vlada pa si tudi v splošnem političnem oziru ne bo upala preveč napeti strun. Morda bo cenzura nekoliko ostrejša, pozornost na shodih strožja - toda že postojniški shod je pokazal, da si vlada ne upa zatreti našega zakonitega gibanja - že zato ne, ker v, da se bo z Jugoslovani in Čehi vendar-le morala pogajati o obnovitvi parlamentarnega dela.

Po prvem navdušenju, ki je navdalo Nemce, ko so zaslišali Seidlerjeve obljube, je nastopila v nemških krogih nekaka reakcija. Oglašajo se treznejši glasovi, ki stavljajo nemškemu politiku jako neprijetna vprašanja. Predvsem pravijo treznejši nemški politiki, da so slišali od Seidlerja zaenkrat le besede in da dejani še ni. Sedaj je tudi znano, da je Seidler govoril le na lastno pest in da je nemška večina ministrskega sveta njegove nazore sicer odobrila, vendar pa da konkretnih sklepov še ni storila, ne glede okrožij na Češkem, ne glede navtične šole v Trstu. V samem ministrskem svetu so se pojavila v tem pogledu ostra nasprotstva in ko je minister Zolger v znak protesta v petkovi seji izjavil, da se take politike ne more udeleževati, je bilo jasno, da stvar ne bo šla naprej, dokler o njej ne odloči cesar. Z nervozno napetostjo pričakujejo Nemci rešitve Zolgerjeve demisije, ki bo v mnogem oziru pomenila tudi odločitev krone, v češkem vprašanju. Vprašanje ustanovitve nemške navtične šole v Trstu pa je, kakor se zdi, sploh stopilo nekoliko v ozadje. Kje tiči vzrok, še ni prav jasno.

Vlada sama od dne do dne bolj spoznava, na kako nesrečno in pogubono pot so jo spravili Nemci. Vitez Seidler je sam dejal, da postaja položaj vedno kritičnejši, videl pa ni, da je njegov nastop proti parlamentu nevarnosti te krize podesetoril. Brez parlamenta, ki tvori v tako silno resnih časih edini ventil za vse one pojave, ki se odigravajo med ljudstvom, se izlaga država največjim nevarnostim, na katere ministri niti misliti ne upajo, ne da bi se jim ježili lasje na glavi. Seidler pravi sedaj, da se bo s strankami pogajal za obnovo parlamentarnega dela - potem, ko je v petek razdril zadnje mostove k Čehom in Jugoslovanom! Odmev, ki ga je vzbudila odgovor parlamenta v nemških delavskih krogih, kaže vladi, da je demokratični del nemškega ljudstva tudi že do grla sit vsenemške politike in da si ne da razstreliti parlamenta ne od nemških radikalnih strank, ne od gospodov ministrov. Nemški delavci obljubljajo, da bodo vladi prav temeljito posvetili. V teh okoliščinah je pač gotovo, da go-

spod Seidler svojega petkovega govora ne bo dolgo preživel . . .

Položaj je torej zaenkrat povsem nejasen. Naši poslanci z zanimanjem opazujejo, kako se igrajo ministri in nemški politiki z največjimi interesi države. Pomagati ne morejo, kajti vlada je vse storila, da jih nauči misliti edinole na interese lastnega naroda. Zastopniki našega ljudstva odklanjajo vsako odgovornost za posledice dogodkov preteklega tedna.

## Dve zgodovinski seji.

Dunaj, 7. maja.

Jugoslovanski klub je imel danes, dne 7. maja plenarno sejo, da se posvetuje o političnem položaju, ki je nastal vsled Seidlerjeve izjave in odgovorov parlamenta ter da skupno s Češkimi svazom pove narodu in državnim faktorjem, kako sodijo Jugoslovani in Čehi o politiki, kateri se je zapisala Seidlerjeva vlada.

V Jugoslovanskem klubu je bilo že danes dopoldne zelo živahno. Na poziv načelnika kluba dr. Korošca so se odzvali poslanci v velikem številu. Prišli so z doma s trdno in odločno voljo in vsak je vedel povedati, da narod noče, da bi poslanci odnehali v svojem pravičnem boju le za las.

Ob 10. dopoldne se je pričela plenarna seja Jugoslovanskega kluba ob vzvišenem razpoloženju. Saj so že privatni razgovori pokazali, da so poslanci popolnoma edini in da je njih volja enotna. Pokazalo se je, da vlada med zastopstvom našega ljudstva nad vse razveseljivo navdušenje, odločna in globoka vera v nezlomljivo narodno voljo in v zmago naše svete stvari.

Debatna o seji je bila silno živahna. Tri važna dejstva moramo predvsem konstatirati.

Prvič, da so hrvatski in srbski poslanci takoj začetkom seje z najodločnejšimi besedami zavrnili poskus, zanesiti med Slovence in ostale Jugoslovane spor. Srbski poslanec dr. Vukotić je izjavil, da stoji Srbi zvesto na strani ostalih Jugoslovancev tudi do zadnje kaplje krvi.

Hrvatska poslanka Čingrija in Prodan sta konstatirala, da ga ni nobenega poštenega Jugoslovana, ki bi bil voljan, pustiti Nemcem le košček slovenskega ozemlja.

Drugo važno dejstvo je to, da so se v debati pojavila silno radikalna naziranja glede nadaljnje taktike Jugoslovanskega kluba in da ni manjka glasov, ki so zahtevali, da narodno zastopstvo in ljudstvo odgovorita na provokacije vlade z najostrejšimi represalijami.

Trejte velevažno dejstvo je, da je Jugoslovanski klub izvolil poseben odsek, ki bo

## LISTEK.

### Češko Narodno gledališče (divadlo) in Slovenci.

(Dr. Fr. Iličič.)

I.

Ko se je pred 50 leti polagal temeljni kamen češkega Narodnega divadla, je praški dopisnik »Slovenskega Naroda« (16. aprila 1868) opisal začetke gledališke umetnosti pri Čehih. Kolikor vemo, pravi dopisnik, se je v Pragi igralo prvič češki leta 1740. Toda zmanjkalo je igralcev in iger in publika se je morala zadovoljevati z marionetnimi predstavami. Leta 1771 so nemški igralci igrali češki, da bi imeli boljše dohodek. V jezuitskih šolah se je do one dobe igralo tudi češki in latinski, a jezuitski red je bil takrat ukinjen. Leta 1785. pa je gledališki ravnatelj Čeh Bulla sestavil češko igralsko družbo ter imel lepe uspehe. Na Konjskem trgu (današnjem Vavčevskem namesti) se je stalo leseno »patriotsko gledališče« (cesar Jožef sam je dovolil to ime), imenovano Bouda, in tu se je igralo češki in nemški (češki o praznikih in četrtkih), a tudi to gledališče je prenehalo in

zopet so bili Čehi zdaj pa zdaj le gostje v nemškem gledališču takratnih deželnih »stanov« ali pa so si pomagali z diletanti. Samostojno gledališče za češke igre se je postavilo leta 1842 v Ruževici - s tem pa se prihajamo v dobo, ko slovanski preporod dobiva jasnejše in politično lice. Po burji leta 1848. so Čehi, kakor mi drugi Slovani, začeli intenzivno zbirati svoje sile ter so leta 1850. osnovali »Zbor za napravo češkega gledališča«. O Novem letu 1851/52 so poslali tudi na Slovensko poziv za dobrovoljne prispevke v to svrhu. Slovenci smo takrat v Bleiweisovih »Novicah« imeli edini članik. Češki poziv je bil na Slovensko poslan preko uredništva »Novice« ter je razglašal, da na Slovenskem živi mnogo Čehov, da pa bodo tudi Slovenci radi prispevali, ker jim more biti le v korist, če uspeva češko gledališče, če se na njem igrajo dobre igre, ki se morejo potem prevesti na slovenski jezik in igrati tudi na Slovenskem. Bleiweis je rad ravnal po zadnji točki, češ, tisti dve igri, ki sta v Ljubljani in tudi v Celju do onih dob najbolj ugajali, sta bili prevedeni iz češčine, namreč: »Dobro jutro« in »Tat v mino« ali »Slovenec in Nemec«). Prišpevki naj bi se pošiljali ali naravnost v Prago ali pa nadinženirju J. Snirehu v Sežani ali pa uredništvu »Novice«. Ko-

1) Menda prevod vesele igre Jana N. Štepanka »Čech a Němec« (1816).

liko se je na Slovenskem nabralo, ne vem; še istega leta meseca septembra poročajo »Novice«, da je za češko narodno gledališče podpisanih 91.500 li. Slovenski pisatelj Ceznar, ki je za »Novice« pisal slovensko bibliografijo, je v njej beležil češko »Gledališko Biblioteko«, poročal o Klicperu in Tytu ter o predstavah čeških igralcev na Dunaju. Dve leti pozneje (1854) čitamo v »Novicah«, da je odbor za stavbo češkega narodnega gledališča podaljšal rok za vlaganje njegovih »obrisov«. Gledališče se je postavilo šele leta 1862. kot »Začasno gledališče« na Francčevem bregu ter se je otvorilo 18. novembra s Halkovo igro »Kralj Vukašine«. Igralo se je iz leta 1863. v njem vsak dan, ob nedeljah in praznikih pa dvakrat. Eno leto prej (junija 1861) se je v Pragi prvič čula javno in slovesno slovenska beseda. Umrl je veliki Šafařík in slovenski poslanec L. Toman ter Val. Zarnik sta se pridružila Čehom Palackemu. Riegerju in drugim ter se z Dunaja peljala v Prago na njegov pogreb. Čehi so slavili Tomanu in on je z nekega balkona javno izpregovoril Pragi. Bila sta s Palackim in Riegerjem tudi v gledališču (pri operi »Trojatore«). Ko je vstopil Toman v ložo, se je vse dvignilo in Slava! mu je donela nasproti, pravijo »Novice«.

Toda gledališče, postavljeno 1862, je bilo premajhno; obsegalo je le 1300 oseb, kar je bilo za Prago »prepohev-

no«. Nemško gledališče je zato vabilo tudi Čeha k sebi. V nemško gledališče so hodili »vsi židje, uradniki, plemstvo«, pa tudi drugi. Bilo je treba nove zgradbe, ki bi kazala zmago češkega naroda nad nemškimi življenji. Iz leta 1865. je zbiral češki narod pod geslom »Narod sebi«, da bi se postavil tak viden simbol svoje moči. In leta 1868. se mu je mogel položiti temeljni kamen.

Z zgodovinski posvečenosti čeških krajev so se dovažali začetkom maja 1868 temeljni kameni za novo stavbo. Prvi je prišel z Moravske, od svete gore Radhošta (v severovzhodni Moravski, na meji Slove in slovaške zemlje na Ogrskem); drugi izpod gore Ripa severozapadno od Prage, kjer se je po pripovedki ustavljal praotec naroda, Čeh, ko je prišel v deželo, in obenem z njim balvan z vrhov Žižkova - bil je 60 centov težak in iz tako trde skale, da ga ni bilo mogoče obtesati, simbol češke sile in nezlomnosti, in vzeta na mesto, kjer so bili Husiti najhujše, zmagovite boje . . . ; četrti je bil kamen iz baje gore Blanka (sredi vzhodne Češke, vzhodno od Tabora in Benešova), kjer spijo matjaževski junaki, ki bodo v težkih časih osvobodili narod. Bili so pa kameni pripeljani tudi iz Husove ožje domovine itd.

In za dan 16. maja se je uprav valilo češkega naroda v zlato matičko Prago - cenilo se je ljudi na 250.000 - da bodo deležni svečanosti, ko se bo

temelj polagal »pravemu narodnemu domu, narodni šoli in trdnjavi ter ognjišču narodnih svetinj.« Prišli so pa tudi zastopniki ostalih slovanskih narodov, več Rusov, lužiški Srbi in Jugoslovani; iz Belgrade srbski literat J. Kujundžić, iz Novoga Sada srbski publicist Emil Čakra, pesnik dr. Jovan Subotić ter Kostić in Geršić za Maticeo Srbsko, iz Zagreba politik Mrazović in Slovenec dr. Kopač, a Slovence je zastopal dr. Josip Vošnjak. Zbranih pa je bilo v Pragi baje tudi sedem regimentov in dva eskadrona huzarjev.

Slavnostni govor je ob polaganju temeljnega kamena govoril dr. Karel Sladkovský, mož, ki je bil leta 1848. med prvimi, ki so se udeležili praške bune in bil zato obsojen na osem let ječe, a prvi je za kladivo prijel veliki »oče češkega naroda«, zgodovinar Palacký, za njim takratni politični voditelj češki Rieger, župan dr. Klauďý, zastopnik dramatike Josip Kolár itd. Palacký je govoril: »V imenu ljudstva Češke in Moravske, ki sta edini in nerazdeljivi, Bog blagoslovi delo tega svetišča, katerem naj se češkemu narodu prikaže vsaka pravna istina in krasota.« Pri svečani pogostitvi slovanskih gostov, kjer je na prvem mestu sedel dr. Palacký, na njegovi levi grof Clam-Martinic (oče lanskega ministrskega predsednika), na desnici pa grof Harrach, je izpregovoril tudi dr. Vošnjak ter napil »prvemu bojevniku slo-



organiziral enoten odpor proti vsem sovražnim nakanam.

Potek seje.

Seja Jugoslovanskega kluba je potekla tako - le:

Najprej je poročal načelnik kluba dr. Korošec o splošnem političnem položaju.

K debati o izjavah ministrskega predsednika viteza Seidlerja so se oglašali predvsem vsi dalmatinski poslanci, ki so ogorčeno poudarjali, da skuša vlada slovenske ozemlje odrezati od ostalega jugoslovanskega ozemlja ter žrtvovati nemštvo.

Dr. Vukotić je v imenu srbskih poslancev naglašal, da hočejo Srbi stati Slovincem na strani do zadnje kaplje krvi.

Poslanec dr. Čingrija je konstatiral, da je vitez Seidler proglasil vsenemški program »od Belta do Adrije« za vladni program ter da je tako nemško vprašanje postavil celo nad vprašanje te države.

Poslanec Prodan je kar najodločneje odklonil vsako nemško vmešavanje v jadransko vprašanje ter poudarjal, da se Nemci skušajo polastiti našega ozemlja, da na ta način uresničijo svoje imperijalistične težnje.

Vsi govorniki, zlasti tudi dr. Tresić in Dulibić, so se ostro izrazili proti ustanovitvi nemške navtične šole v Trstu, kar je provokacija vsega Jugoslovanstva. Nemci hočejo z nemško navtično šolo vzeti Jugoslovancem zadnjo možnost zaslužka na morju.

O nameravani razdelitvi v okrožja na Češkem je poročal poslanec dr. Benkovič, ki je izvajal, da bi morala vlada predvsem ustaviti okrožja na južnem Stajerskem, kjer je to mnogo nujnejše, ker so Nemci v nacionalnem oziru popolnoma saturirani. Pristranost vlade v prid nemu samemu narodu pa kaže, da je cela vladna akcija le sovražnost proti Slovincem.

Daljša debata se je razvila nato o perspektivah, katere je napovedal vitez Seidler na jugu monarhije. Tozadevno je bila stavljen cel vrsta predlogov, kako naj se bori Jugoslovani v ozkem združenju s Čehi proti vladni akciji.

Poslanec Gostinčar je predlagal, da naj se izsili od vlade razpust parlamenta in razpis novih volitev.

Poslanec Jarc je razpravljal o vprašanju, ali ne bi kazalo, da se opozicija ne udeleži nobene seje parlamenta več, oziroma da odlože poslanci opozicije mandate.

Poslanec dr. Vrštovšek je prešerosval vprašanje pasivne resistance ter je na podlagi podrobnih poročil konstatiral, da so Nemci pričeli biti provokantni na jugu šele posebno potem, ko sta jih nahajala grof Černin in vitez Seidler.

Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je izjavil: Čuditi se moramo, da uradniška vlada, za katero nosi odgovornost v zadnji meri vendarle krona, izvršuje akte narodne naličnosti, za katere bi se ne upala prevzeti odgovornosti niti parlamentarna nemško - nacionalna vlada.

Nadalje je poudarjal dr. Korošec med živahnim pritrjevanjem, da si je dal Seidler svoje izjave proti Slovincem očitno diktirati od neodgovorne strani. Vitez Seidler je s tem pokazal svoj očitni dilantizem v razumevanju evropskega vprašanja, pod katero spada v prvi vrsti tudi jugoslovansko vprašanje. Žal, odločajo v Avstriji o najvažnejših zadevah vedno le ljudje, ki ne razumejo ničesar.

Končno je reasumiral uspeh debate ter naglašal:

Klub je enodušno naziranj, da je treba vsiljeni nam boj sprejeti ter z vsemi sredstvi izbojevati. Mi smo skozinskoz demokratična parlamentarna

na skupina ter zastopamo ljudstvo, ki strašno trpi. Težko pa je bojevati obrambni boj na življenje in smrt v času, ko bi radi posvečali svoje delo kontroli državnega gospodarstva in državne uprave, boju proti škodljivcem našega kmeta, naporom, da se odpuste starejši rezervisti, da se človeško ravna z vojaki in delavci. Toda, ne bojimo se nikogar. V trdni zavesti sodelovanja s Čehi sprejemamo ta boj in ga bomo zmogovito dobojevali.

Končno je bil izvoljen odsek 7 članov, ki bo pripravljali bojno in obrambno akcijo v parlamentu in domovini roko v roki s Češkim svazom. V ta odsek so bili izvoljeni poslanci: dr. Korošec, dr. Ravnihar, dr. Vukotić, dr. Benkovič, Tresić, Gostinčar in Demšar.

Skupna seja s Češkim svazom.

Ob 5. popoldne se je vršila skupna seja Jugoslovanskega kluba s Češkim svazom. V predsedstvu sta se menjala poslanca dr. Korošec in Staněk.

Razpredla se je živahna debata o političnem položaju.

Poslanca dr. Benkovič in Tusar sta poročala o razdelitvi Češke v okrožja.

Poslanci Tresić, Klofač, Bukvaj so govorili o jugoslovanskem vprašanju.

Poslanca Čingrija in Franta sta poročala o navtični šoli v Trstu.

Končno sta govorila poslanca dr. Ravnihar in Haberman o taktičnih vprašanjih in nazadnje je poslanec Soukup predložil deklaracijo na češki in jugoslovanski narod, ki je bila soglasno odobrena.

Sklenjeno je bilo nadalje, da se bosta »Český svaz« in »Jugoslovanski klub« kar najostreje in najodločneje borila proti vladi.

V svrhu, da se pripravi obrambna akcija, je bil izvoljen skupen odsek, v katerem so poslanci: Soukup, dr. Korošec, dr. Pogačnik, dr. Tresić, Staněk, Zahradnik in Hruban.

Proklamirano, sklenjeno na jugoslovanski in češki narod, prinašamo na uvodnem mestu.

★

Dunaj, 7. maja. Politična situacija je še popolnoma nerazjasnjena. Z nemške strani se zagotavlja, da se vrše sedaj v ministrstvu važne priprave za izvršitev naredb, s katero se na Češkem uvajajo okrožja in da bodo te priprave končane prihodnji teden. Na Dunaj je dospel praški namestnik grof Coudenhove. Z druge strani se zatrjuje, da še ni prav nič odločenega in gotovega. Minister Silva - Tarouca je bil poklican k cesarju v avdienco ter se pripisuje tej avdienci, ki se bo vršila najbrže jutri dopoldne, velik pomen.

V političnih krogih se zatrjuje, da je tudi minister Zolger poklican k cesarju v avdienco, da razloži cesarju svoje nazore o položaju. Veliko pozornost vzbuja dejstvo, da nastopa tudi v poljskih krogih vedno ostrejša opozicijska miselnost. V Poljskem klubu je bil danes ob mnogobrojni udeležbi stavljen od poslanca Loewensteina predlog, ki izreka zahtevo, da naj Poljaki ostro nastopijo proti Seidlerjevi vladi. O predlogu bo klub sklepal jutri. Danes je bila v Poljskem klubu sprejeta resolucija, ki se v sila ostrih besedah izreka proti politiki bivšega zunanjega ministra grofa Černina.

Dunaj, 7. maja. Nemško - nacionalna zveza državnega zbora je imela včeraj peturno posvetovanje. Poroča se, da je zveza sklenila, podpirati Seidlerjevo vlado, ako uresniči svoj namen o ureditvi razmer v Avstriji. Tudi Poljski klub je imel sejo, ali svojih posvetovanj ni dokončal. Vsi govorniki so poudarjali, da bodo varovali interese Galicije proti vsakemu nasilnemu, nezakonitemu napadu. Zlasti se je poudarjala nerazdeljivost Galicije.

Praga, 7. maja. V včerajšnji seji kolegija mestnih svetnikov so sklenili izjavo proti ustavni reviziji po Seidler-

jevem načrtu in so protestirali proti temu, da bi z ustanovitvijo 13 okrožij nastalo 13 novih kronovin in da bi bila Praga z izločitvijo okolice najmanjša kronovina.

Praga, 7. maja. Prezidijski odbor nemške napredne stranke zahteva v svoji izjavi narodno obmejitve sodnih in političnih okrajav s polnim varstvom nemških manjšin in narodne okrožne zastope na strani okrožnih glavarstev in istotako sankcijo deželnih oblasti v narodnem smislu. Nadalje se zavaruje proti vsakemu razzakonjenju Nemcev v Pragi.

Vodilna misel slovenskega naroda.

II.

Slovenski narod je prišel v svoja sedanja bivališča kot mlad nezavesten narod, ki ga je družila ena govornica, en jezik. Prišel je sem ob času, ko so se gibali narodi vse Evrope, in si je tu izbral svoja bivališča. Nimamo niti ustmenih, niti pisanih poročil, zakaj ravno tu. Edino eno bi sklepali iz spominov tedanje dobe - da se je kmalu zavedel svoje nevarnosti. Zašel je v kraje pred pragom Italije, ki je bila cilj njegovih severnih in vzhodnih sosedov in pot je šla preko njegovih novih bivališč. K sreči se je v tej dobi preseljevanje narodov že pomirilo in Evropa je začnela dobivati svojo stalno obliko. Toda boj se ni bil konec in narodu je pretila nevarnost od severa in juga. Naravne razmere, gorski grebeni in redka naseljenost pa so preprečevale večjo skupnost in enotno obrambo. V tem položaju narod ni mogel upati na nikogar, razven na pravico. Zato se mi zdi važna formula, v kateri je prisegel deželni knez na Gosposvetskem polju, da bo sodeloval pravici. To je bila temeljna podlaga našega pravnega življenja. Organizacija naroda po županih je onemogočila večjo državno tvorbo, a bila je zelo primerna za alpske doline: toda za skupno obrambo je mogla postati nevarna. Ako bi bil narod imel časa dovolj, da bi se bil kulturno razvil, bi bila iz tega vzrasla lahko dobra enotna državna tvorba. Toda tuji so padli na nas prej, predno smo se mogli dobro organizirati in tako je propadel kos za kosom. Zupanov ni bilo več, zavladali so nam tuji grajščaki na gradovih. Valpet je delil z bičem pravico. Na Gosposvetskem polju ni prisegel več deželni knez. Narod je propadal brez moči.

Tu je prišla reformacija in v nji zaslišimo dvoje glasov, ki nam kažejo nekaj spomin preteklosti. To je »stara pravda« in »uboga gmaina«.

Kaj je pomenila kmetu »stara pravda«? Pravda pomeni v slovenskih jezikih »resnica«. Pri nas je imela pomen »pravice«. (Danes se rabi v pomenu proces = tožba.) In zakaj »stara«? Ali se nam ne zdi, da je moral narod nositi s seboj staro tradicijo svobode - pravice? »Stara pravda«, ki jo je zahteval narod, je pomenila torej ono svobodo, ki jo je imel narod, predno so se v njem naselili tuji gospodari. In če so klicali: »Le v kup, le v kup, uboga gmaina«, to je dokaz, da je bila »občina« = (gmaina) njih naravna prvotna organizacija, ki je sedaj imela izbojevati svoje stare pravice.

Pod reformacijo mislimo dobo 1550-1600. To je junška doba našega naroda: valovanje Evrope vzbudi pri nas novo življenje: leta 1550. izide prva slovenska knjiga, ustanovljajo se ljudske šole in višja šola v Ljubljani. Versko življenje se globi - evangeljska resnica se hoče uveljaviti v življenju - narodni jezik dobi pravico v cerkvi. Reformatorji so močje velikega dela, resne volje, versko globoko prepričani ljudje: njih kulturno delo - delo nekoliko mož - doseže v pol stoletja velik obseg. Njih boj pomeni boj za resnico in pravico. Za resnico v veri, za pravico v življenju. Njih vpliv seže na najvišja mesta: celo tuje plemstvo se

približuje slovenski narodni stvari. Iz vrst plemstva pride prvi slovenski mecen in prvi politični bojovník za samostojnost slovenskih dežel. Seveda v boju za »stara pravda« to plemstvo ni moglo iti skupno z narodom, ker je narod zahteval svobodo, gradovi pa bi bili brez kmetov propadli. Toda pri tem ne smemo pozabiti, kaj so nam bili junaki iz rodu Lenkovičev, Turjačarov, Ravbarjev, itd., ki so na meji branili deželo pred Turki in so v Gradcu branili naše versko-politične pravice pred nasilnim katoliškim centralizmom. Ko bo napisana prava povest teh časov, bo tudi v tem oziru marsikaj bolj jasno: Za naše vrašanje je pred vsem važno to, kar smo rekli zgoraj: v tej dobi se vzbudi slovenski duh, vzra- ste misel skupnosti in iz naroda se zasliši glas: »Stara pravda« in klic: »Le v kup, le v kup uboga gmaina!« Torej: ona vodilna misel, ki jo je imel narod v svojih prvih začetkih pravnega življenja: pravica, svoboda in narodna organizacija.

Pri tem pa opazimo tudi prvo zvezo z jugom, z onimi brati, ki je narod na nje mislil gotovo tudi v časih svojega najtežjega robstva: jugoslovanska enotnost se pokaže na vseh treh poljih: naši in hrvatski reformatorji tvorijo skupno knjigo, skupno književnost in skušajo spopolniti jezik - naši in hrvatski plemiči se bijejo proti Turkom in Nemcem v vojni granici in skupno branijo svoje in naše verstvo in politično svobodo v Gradcu (1572) - naši in hrvatski kmetje se skupno bore za svojo »stara pravda«. To je značilna poteza te dobe. Ker pa se vse tri boje smeri niso strnile v eno, ampak so šle deloma druga proti drugi, so propadli kmetje, za njimi reformatorji in ko- nečno plemstvo. Tako je izvenel boj za storo pravdo, podvzet v najtežji dobi notranjih in zunanjih bojev. Dokazal je zmoglost našega življenja in je prinesel narodu njegov stari program, ki ga je čutil iz spominov preteklosti. Ali ne čutimo v tej stari pravdi vodilne misli? Ko je ta misel padla, je padel tudi narod in 200 let se ni predramil. Komaj v spominu je ponavljal boje svojih dedov.

Prišla je »Ilirija« ne po volji naroda, proti njegovi nezavedni volji, kot delo velikega vojskovodje. Nismo bili pripravljeni nanjo. Vsled težkih razmer kontribucije, revizije in tujega duha ni mogla pridobiti naroda zase, ampak »stara pravda« se je oživila tudi v tej dobi in francoska vlada je morala nastopiti proti kmetom, ki niso hoteli izpolnjevati svojih »dolžnosti« do gradov. Po dolgem spanju se narod ni mogel zvesti, kaj pomenijo dogodki okoli njega. Čutil je tuje in jih je sovražil, a sam ni vedel, kje bi iskal »svoje stare pravde«. Njegovi najboljši sinovi so to vedeli. Vodnik je tiskal »Novice«, izdajal je knjige, pel je »Ilirijo oživljeno«. Zopet smo se začutili na živih tleh - a vodilne miselnosti imeli. Seje po propadu Ilirije - je začel rasti ilirizem, ki je imel pripravljati nov dan Vstajenja. Velike izpremembe potrebujejo velikih časov in izvrše jih samo narodi, ki so pripravljene. Ilirizem je bil prva tiha pomlad, ki je sijala na našem jugu po dolgi zimi, v njem smo pričakovali nekaj novega... Prišlo je veliko novo leto 1848. In kaj sedaj? Kje so bojovníki stare pravde? Nekaj kmetov se je zagnalo na grajščine in so tu in tam napravili nekaj škode. Tam je narod videl svoje tlačitelje, tam mu jih je kazala zgodovina. Res, bili so tam. Toda ti so bili že na koncu svojega življenja. Čas sam jih je odpravil. Nasprotiki naroda pa so se preselili z gradov v urade in mesta. »Stara pravda« v navednem pomenu besede, kakor jo je razumel kmet, namreč osvobojeenje od gradov, je bila izbojevana, ni pa bila izbojevana v onem prvotnem pomenu besede, kakor jo je imel naš narod od prvih začetkov, namreč ona državna stara pravda.

Izza leta 1885. so se oglašali glasovi, naj bi se ustanovilo v posebne namene še drugo gledališče v Pragi. To drugo gledališče naj bi mlade avtorje uvajalo v javnost in naj bi vzdrževalo stike s tujo moderno umetnostjo. Nekoliko let je temu namenu služila »Intimna svobodna pozornica« (1896-1899). Ne baš radi takih tedenc se je leta 1908. ustanovilo »Mestno gledališče Kralj. Vinogradov«.

Istodobno z velikim razmahom zanimanja za gledališko umetnost pri Čehih se pojavljajo dramatska stremjenja tudi pri Slovincih. Leta 1867. se ustanovi v Ljubljani »Dramatično društvo« ter prične izdajati »Slovensko Talijo« in prvi dve igri, ki izideta v njej, sta prevoda iz češčine, in sicer Samberkova veseloigra »Ultra« in Kliperova gluma »Na mostu«. In dne 3. maja je v Ajdovščini v Čitalnici dr. Lavrič govoril »o koristi gledaliških iger«.

Koliko je pri tem pokretu sodeloval zgled Zagreba, kjer so izza šestdesetih let imeli urejeno kazališče, o tem ne bom tu razpravljati. Ne dvomim pa, da je soodločevala Praga. Že leta 1862. je povdarjal dopisnik iz Prage (»L. M. G.«) v »Novicah« (z dne 26. marca), poročajo o prispevkih za češko narodno gledališče in o sklepu dotičnega odbora, da se je lotiti zidanja: »Dobro bi bilo, da bi se tudi v naših slovenskih mestih, posebno pa v Ljubljani, stvar zastran gledališče sprožila, ker brez tega neobhodnega sredstva za visokejšo društveno uljudnost in omiko ne bomo mogli dolgo ostati.«

ki je bila naša last za časa naših vojvod, v dobinah državne narodne svobode, ko je knez moral v narodnem jeziku obljubiti narodu na Gosposvetskem polju, da bo vladal in sodil po pravici. Seveda grajščakov pest je čutil kmet vsak dan na svojem hrbtu, zato si je »stara pravda« le prerad razlagal le v svojem zmislu: pozabil je pri tem na svojo višjo storo pravdo - na svojo državno samostojnost. Ni čuda! Dvestolet spanja in potem počasno prebujanje brez velikih dogodkov, v tem se pozabi in pozabljeni marsikaj. Zato leta 1848. pravzaprav nismo vedeli, kaj bi zahtevali. Tekom let se je izgubila naša vodilna misel. Tako smo mirno dopustili, da je namesto spopolnjene Ilirije, ki je do leta 1848. še ostala v upravi, nastopila razdelitev na kronovine, t. j. na dežele in razsekali so nas z dunajskim državnim nožem na pet provincij. Sedaj, narod, glej in išči svoj skupni program. Zato je bilo tako težko našim prvim bojovníkom, pa tudi narod, tako razdeljen, ni mogel najti svoje skupne misli. Sele gori omenjeno pismo Fr. Levstika in začetek »Slov. Naroda« v Mariboru (1867) pomeni korak naprej v skupnem programu: Zedinjena Slovenija, Jugoslovanska misel. - Toda bili smo, kakor da smo padli iz teme. S težkimi rokami smo razgrinjali strašne mase oblakov, ki so nas obdajale. Iskali smo zvezdovodnic, iskali smo prave poti, iskali smo vodilne misli. Naš narodni duh se je zavedal. To, kar je bilo že nekoč, se je vzbujalo v spominu. A spomin je bil zatemnel. Kakali smo zgodovinarja, ki mu bo odkril jasno vso preteklost. Čutili smo, da rastemo, da se bližamo onemu trenutku, v katerem se človek vpraša: od kod, kam, zakaj? Stutili smo namen svojega narodnega življenja, iskali smo odgovora na vprašanje. Ozirali smo se po svoji legi in okolici. Zapazili smo najprej isto, kar so videli naši davni deda: da smo v nevarnosti. Da nam preti poguba od severa in juga. Zavedli smo se takol, da je naša prva dolžnost zavarovati našo mejo pred smrtjo. Delo naših mož v prvi polovici 19. stoletja na Koroskem nam to dokazuje. A videli smo, da smo več, nego sami sebi namen. Vedeli smo, da smo del celote na jugu in da tvorimo zapadni del te celote. Kar smo rešili - smorežili za vse, kajti preko nas bi šla smrt na jug. V tem zmislu se vrši naš življenjski boj od taborov. Toda naše sile so bile še preslabe. Pomislimo, da je »Slovenec« začel izhajati v Celovcu in »Slov. Narod« v Mariboru, oba sta se umaknila v Ljubljano, da sta se okrepila iz novimi silami nadaljevala boj. Toda kmalu se je videlo, da boj za življenje ne zadostuje - treba je dati cilj temu življenju. Zato se je razvil tkzv. »načelni boj«, to, kar se je pri nas pred vojno zvalo »politika«. Bili so eni, ki so videli edini cilj naroda v veri, katolicizmu, klerikalizmu (ti so dobili svojo stalno obliko na katoliškem shodu leta 1892. S. L. S. je bila njih organizacija) in bili so drugi, ki so videli naš namen v tem, kar je leta 1872. izrazil dr. Vošnjak z besedami: Vse za napredek, svobodo in pravoeto. (To je bilo protigeslo proti onim »starim«, ki so mislili, da je cilj našega naroda: vse za vero, dom cesarja.) To so bili tkzv. naprednjaki.

Zagrebsko pismo.

Христос Воскресе! — Volitve v Delnicah in Novem. — Hrustić v Odboru? — Parmove »Caricine Amazonke« ob skladateljevi 60 letnici.

Zagreb, 6. maja 1918.

Včeraj in danes slavi pravoslavni del našega naroda, Srbi, svojo Veliko noč in katoliški del, Slovenci in Hrvati, ponovljamo ž njimi »Hristos vaskresce«, a vsi zajedno mislimo na svoje vstajenje v jedinstvu.

Včeraj in danes sta cerkev na Predavčevem trgu in trg sam napolnena z verniki. Pri tej priliki se še le vidi, koliko je v Zagrebu Srbov. V cerkvi odpevajo vsi svečeniki, s kadihom se dvigajo i srca k nebu. Na ulici pa gre promet svojo pot naprej. Istotako i politično življenje.

Volitve v Delnicah in Novem še niso razpisane. Vse druge vesti so netočne. Pač pa se čuje, da bodo razpisane v kratkem. Za koalicijo kandidira Juraj Gašparac, novinar, zelo simpatična osebnost in pristaš jedinstva. Ima izgleda, da brezpogorno prodre, ker je zelo priljubljen. Dr. Zdravko Lenac, ki je hotel nastopiti izven strank ali pa eventualno kot opozicijske, je od svoje kandidature odstopil. Mogoče, da se odloči Starčevićeva stranka, prava, da kandidira. V Novem bo koalicija kandidirala dr. Mažuranića Miljutina, brata pok. Mažuranića Bogoslava.

Frankovski gradski zastopnik Franjo Hrustić je svoječasno »hrustal« Srbe po frankovski; odklikoval se je opetovano v srbski vojni, končno je bil vjet, a na najbolji nemilo presenečenje Frankovcev je sedaj v inozemstvu postal Jugoslovani in na rimskem kongresu deloval zajedno s člani Jugoslov. Odbora. Seveda je vest vzbudila v Zagrebu primerno pozornost radi političnih konkluzij, ki jih je mogoče iz tega dejstva izvajati. »Hrvatska« seveda besni radi tega proti »Slavosrbom« v znanih svojih izrazih in trdi, da ni res, ni res, ni res... Kdo ima prav, se bo pokazalo v kratkem.

60letnico našega skladatelja Viktorja Parme je proslavilo »Zemaljsko kazališče« z njegovo opereto »Caricine Amazonke«. Kakor vedno nabito polno gledališče je slavljena z viharim polskanjem opetovano poklicalo in ga navdušeno pozdravljalo.

vanske ideje, češko-slovanskemu narodu in njegovim slavim voditeljem.

Slovenci so pa tudi doma spremljali veliko češko slavje. Med 400 telegrami, ki so pozdravljali praško svečanost, jih je bilo tudi nekaj slovenskih in sicer 3 iz Maribora, 1 iz Celja, 1 iz Ptujja, 1 iz Ljubljane, 1 iz Gorice, 1 iz Novega mesta, 1 iz Trsta. Posebno ugodno se je v Pragi doimil telegram ptujski, poslan Riegerju: »Bratje Čehi! Vi ste nam vedno vodilna zvezda v vednostih, umetnostih, časopisju in politiki. Vi ste zgled nepremagljivega značaja Havličkovga. Slava narodu ravnopravnosti, ki se je rodila s Husom in Žižko. Slava slovenski vzajemnosti! Ne vjdajmo se!«

Češko slavje pa se je praznovalo na slovanskem jugu tudi s posebnimi prireditvami. Mariborska čitalnica je dne 16. maja priredila Besedo, ki so se je udeležili zlasti tudi tam bivajoči Čehi. Govoril je predsednik dr. P. (pač: Prelog), profesor S. (prof. Šuman) dvakrat, kličoč: Slava! Palackemu in slovanski bodočnosti, dalje prof. M. (prof. Majciger) in pr. V. V imenu Čehov je govoril Jedl (3). Slavnost se je vršila tudi v celjski Čitalnici, kjer je predsednik naglašal vzajemnost češke in slovenske umetnosti, neki mlad Čeh pa je v posebno gladekem govoru očrtal češko zgodovino in vzpodbujal prisotno slovensko mladež k delu, da bi tudi Slovenci mogli kmalu obhajati tak praznik. — Tudi Čitalnica v Trstu je dne 16. maja priredila Besedo, da bi se i Tržičani »veselili z veselimi se brati«. Češko slavje so slavili nadalje v Belgradu. Ca-

kali so celo na kneza, »ki je obljubil, da počasti Besedo, a je odpovedal svoj prihod radi bolezni«. Govoril je Čeh Maisner, profesor na vojni akademiji, ter primerjal Kosovo in Belo Goro, kjer je padlo Dušanovo carstvo in češka svoboda. Srbski je govoril Dragotin Tuminski, a petje je vodil Slovenec Davorin Jenko.

Ljubljana takrat še ni bila vzor Slovincem. Živela je še v Bleisweisovih vodah in preživljala baš v dneh praških svečanosti politično krizo: pri volitvah v mestni svet so Slovenci propadli. Prednjačil je vsekakor Maribor, ki je živel še od svojih krepih ilirskih tradicij. Saj je baš v Mariboru malo prej začel izhajati »Slovenski Narod«, ki je praškim dogodkom posvečal mnogo pozornosti, ki pa so ga tudi iz Prage pozdravljali kot novega sobojovníka. »Vrskamo veselja, videč, da v boju proti »nazidlateljem« nismo sami — minister Benot je baje rekel, da treba Slovincem ob zid pritiskniti — radujmo se, da nov neustrašen borilec potegne meč za obrambo pravic, za osvobojeenje potlačeni narodov slovenskih, med katerimi mi so si Čehi in Slovenci v trpljenju najpodobnejši.« Tem vnetje so mogli Čehi pozdravljati novi radikalni slovenski list, ker se je oficijelna ljubljanska slovenska politika baš takrat močno oddaljila od češke. Slovenski poslanci, zlasti dr. Toman, so glasovali za dualizem, dočim Čehi sploh niso niti prišli v dr-

\*) Dopis iz Prage v »Slov. Narodu« z dne 7. aprila 1866.

\*) »Novice« z dne 20. maja 1868. Prim. tudi polemiko »Novice« z »Nar. Pokrokom« (ozir. s »Slov. Nar.«) v »Novicah« z dne 1. julija 1868.

\*) Poročilo v »Slov. Narodu« z dne 19. maja 1868.



# Mirovna pogodba z Romunijo podpisana.

**Bukarešta, 7. maja. (Kor. urad.)** Mirovna pogodba z Romunijo je bila danes ob 12. polodnevno na gradu Cotroceni podpisana. S podpisom je končano obsežno diplomatsko delo, ki je bilo posvečeno miru z Romunijo, in s tem tudi izvršen prehod iz vojnega stanja v mirovno stanje na naši celi vzhodni fronti.

**Bukarešta, 7. maja. (Kor. urad.)** V seji, v kateri se je podpisala mirovna pogodba z Romunijo je govoril nemški državni tajnik dr. von Kühlmann ter izjavil: Po težavnih pogajanjih se je posrečilo skleniti mir med zavezniki centralnimi državami in Romunsko. S tem je za centralne države vojna na vzhodni fronti končana. Upamo, da ta mir ne odgovarja samo političnim in gospodarskim interesom zaveznikov in centralnih držav, marveč, da bo omogočil tudi Romunski, da bo zopet vstala in da se bodo zacelile rane, ki jih ji je vselila ta vojna. Ministrski predsednik Marghiloman je poslal kralju Ferdinandu to-le brzojavko: Z velikim zadovoljenjem sporočam Vašemu Veličanstvu, da je mir sklenjen. Pogodba, ki je dobila v zadnjih pogajanjih nekaj za Romunijo ugodnih izprememb je bila ob 12. podpisana, ter ima naslov »Bukareški mir«. Pod vodstvom Vašega Veličanstva in v varstvu dinastije bo mogla dežela zopet priti s koristnim delom za utrditev bodočnosti.

**Bukarešta, 7. maja. (Kor. urad.)** Vest o ta danes dopoldne pričakovanem podpisu mirovne pogodbe se je bila tekom večerjajnega dneva v mestu razširila, ter je povzročila splošno zadovoljnost.

**Bukarešta, 7. maja. (Kor. urad.)** Ministr za zunanje zadeve baron Burian se je danes ob 2. polodnevno odpravil z avstro-ogrsko mirovno delegacijo na Dunaj. Večera večer se je vršila ob udeležbi vseh delegatov štirih zaveznih držav in Romunske zadnja meritorna seja. Prišli so bili vsi delegati povabljeni na poslovnih banket in generalfeldmaršalu v. Mackensenu.

## BESEDILO POGODBE.

**Dunaj, 7. maja. (Kor. urad.)** Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarska in Turčija na eni strani ter Romunija na drugi strani navdane želje končati vojno stanje med seboj, da obnove priateljske odnose svojih narodov na političnem, pravnem in gospodarskem polju so sklenile spremeniti v Buhejti dne 5. marca 1918, podpisane mirovne preliminarije v končno mirovno pogodbo. V tem smislu so se sestali pooblaščenici vlad zgoraj imenovanih držav v Bukarešti ter so se sporazumeli, ko so odobrili obojestransko pooblastila, glede nastopnih določb:

1. poglavje: Obnove miru in prijateljstva.

I. člen. Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarska in Turčija na eni strani ter Romunija na drugi strani izjavljajo, da je vojno stanje med njimi končano. Pogodbo sklepajoči deli so odločeni od slej naprej živeti v miru in prijateljstvu.

II. člen. Diplomatični in konzularni odnosi obojestransko bodo takoj po ratifikaciji mirovne pogodbe obnovili. Glede dopustitve obojestranskih konzulov, se bodo izdale nadaljevalne določbe.

2. poglavje: Demobilizacija romunskih bojnih sil.

III. člen. Vršča se demobilizacija romunske armade se bo neposredno po podpisu mirovne pogodbe v zmislu v členih IV.—VII. določenih točk izvršila.

IV. člen. Splošne vojaške službe, višja poveljstva in vojaški zavodi obhajajo naprej, kakor je določeno v mirovnem proračunu. Divizije II.—15. nadaljujejo svoje demobilizacije, kakor je bilo to določeno v pogodbi v Focsanih dne 8. marca 1918. Od romunskih divizij 1.—10. ostanjejo sedaj v Besarabiji stojiče dve pehotni diviziji ter iz razpuščenih lovskih divizij izločeni lovski batalioni in dve konjeniški diviziji romunske armade v vojnem stanju tako dolgo, da vsled v Ukrajini izvedenih vojaških operacij zavezniki države ne obstoja več nobena nevarnost za meje Romunije. Ostalih 8 divizij naj ostanejo v Moldaviji ter naj pridržijo svoje štabe in poveljniške oblasti v zmanjšani mirni moči. Sestavljene bodo iz 8. divizije pehotnih polkov s tremi batalioni iz dveh konjeniških polkov s štirimi eskadroni, dveh poljskih artiljerijskih polkov po 7 baterij, iz enega pionirskega bataliona ter potrebnih tehničnih čet in trena, katerih število se bo še določilo. Pri tem naj celotno število pehotne te 8 divizij ne presega 20.000, konjenice 8200 in celotne artiljerijske romunske armade izvzemši divizije, ki ostanjejo mobilne ne šteje 9000 mož. V Besarabiji stojiče divizije se morajo spraviti ob demobilizaciji na ono število, kakor pri omenjenih 8 divizijah. Vsi drugi romunski vojni deli, ki niso obstajali že v mirnem času, se razpuste. Aktivna službena doba ostane ista, kakor v mirnem času. Rezervistov, kakor tudi moštva Calaraz polkov do splošnega miru ni poveljati na vaje.

V. člen. Vsled znižanja števila mož ali razpustitve romunskih delov čet preostali topovi, strojne puške, revolverji, konji, vozovi in municija se izročijo vrhovnemu poveljstvu zaveznikov čet v zasedenih romunskih pokrajinah v shrambo, kjer se bodo pod nadzorstvom vrhovnega poveljstva nadzirala in upravljala od romunskih skladiščnih čet. Municija, ki se pusti romunski armadi v Moldavi se določa na 250 patron za puško, 2500 patron za strojno puško in 150 strelcev za top. Divizije, ki ostanjejo mobilizirane v Besarabiji, obdrže toliko municije, kakor jim gre v vojnem času.

VI. člen. Demobilizirane romunske čete ostanjejo do izpraznenja zasedenih romunskih pokrajin v Moldaviji. Izvzete so one oblasti in ono moštvo, ki je potrebno za shrambo in oskrbo orožja in municije. Demobilizirano moštvo in rezervni častniki se smejo vrniti v zasedene pokrajine, aktivni in bivši aktivni častniki morajo imeti za povratek

v te pokrajine dovoljenje vrhovnega poveljstva zaveznikov čet.

VII. člen. Romunskemu vrhovnemu poveljniku v Moldaviji se dodeli generalštabni častnik zaveznikov držav s štabom. Vrhovnemu poveljniku zaveznikov čet v zasedenih romunskih pokrajinah pa se dodeli romunski generalštabni častnik s štabom, da oskrbi zvezo.

VIII. člen. Romunske bojne sile na rekah in na morju se puste tako dolgo, da se razjasni položaj v Besarabiji v popolni opremi in s popolnim moštvom, v kolikor se moštvo ne utesni po določenih členih IX. Pozneje je spraviti te vojne sile na mirovno stanje. Izvzete so one pomorske sile, ki opravljajo policijsko službo ter stražijo trgovsko plovbo in odstranjujejo mine. Takoj ko bo mirovna pogodba podpisana, se rečne ladje na podlagi posebnega dogovora izročijo organom za rečno policijo. S podmorskimi bojnimi silami bo dobila navtično tehnična črnomoška komisija pravico razpolagati. Da se napravi zveza s to komisijo, je dodeliti komisiji romunski pomorski častnik.

IX. člen. Vse v vojski in v mornarici stojiče moštvo, ki je bilo v mirnih časih zaposleno na pristaniščih ali pri plovstvu, naj se pri demobilizaciji najprej odpusti, da se more uporabiti pri svojem poslu.

3. poglavje: Odstop pokrajin.

X. člen. Glede Dobruže, ki naj se po številki 1. mirovnih preliminarij od Romunije odstopi so izdana tale določila:

a) Romunija zopet odstopi Bolgarski v bucareški mirovni pogodbi iz leta 1913 dobljeno ozemlje ter prizna Bolgarski popravilo meje (sledi natančnejša določila mejne črte). Iz zastopnikov zaveznikov držav sestavljena komisija naj takoj po podpisu mirovne pogodbe določi in zaznamuje novo mejo v Dobruži. Donavska meja med Bolgarsko in Romunijo ostanejo ostanje v Romuniji sledi dolinski črti reke. Glede določbe dolinske črte se bo čimprej po podpisu mirovne pogodbe sklenilo podrobnejše med obema državama. Zaznamovanje se bo izvršilo v jeseni 1918 ob nizki vodi.

b) Romunija odstopa zaveznikom državam severni del Dobruže do Donave izven ozemlja zaznamovanega po a) in sicer do razvodja reke in do Črnege morja do rokava Sv. Jurija. Glede dolinske črte sledi iste določbe, kakor pod a). Zavezniki države bodo skrbeli za to, da dobi Romunija trgovsko pot do Črnege morja preko Črne vode in Konstanca.

XI. člen. Romunija se izjavlja zadovoljno s popravilo meje v prilogi Avstro-Ogrske. Sledi natančna določba meje zaznamovana v zemljevidu.

XII. člen. Državno premoženje v odstopljenih romunskih pokrajinah prehaja brez odškodnine in brez bremen toda pod varstvom na njih slonečih priateljskih pravic na države, ki dobe te pokrajine. Iz prejšnje pripadnosti pokrajin Romuniji naj ne vzevate niti tih državam, ki prevzamejo te pokrajine kakoršnakoli obveznost. V ostalem se bodo države, katerim pripadajo odstopljene pokrajine pogodile z Romunijo med drugim o teh točkah:

a) o državni pripadnosti dosedanjih romunskih prebivalcev teh pokrajin, pri čemur se jim mora na vsak način priznati pravica opcije in izselitve.

b) Glede določitev z ozirom na premoženje komunalnih okrajev, ki jih deli nova meja.

c) Glede določitev z ozirom na arhive in shrambe ter personalnega registra sodnijskih in upravnih oblasti.

d) Glede nove meje.

e) Glede vpliva teh izprememb na škotske okraje.

f) Glede vpliva izprememb na državne pogodbe.

4. poglavje: Vojne odškodnine.

XIII. člen. Pogodbo sklepajoči deli se odpovedo obojestransko povračilu vojnih stroškov to je državnih izdatkov za vojno. Ureditev vojne škode se pridržijo posebnim dogovorom.

5. poglavje: Izpraznjenje zasedenih pokrajin.

XIV. člen. Od vojnih sil zaveznikov držav zasedena ozemlja se bodo z ozirom na določbe tretjega poglavja glede odstopa pokrajin izpraznila v času, ki se bo pozneje določilo. Za čas zasedenja ne bo priselaga zasedna vojska, izvzemši v gospodarskih obratih zaposlene formacije 6 divizij.

XV. člen. Do ratifikacije mirovne pogodbe obstaja naprej sedanja okupacijska uprava s svojimi dosedanjimi pravicami, pač pa je romunska vlada upravičena kmalu po podpisu mirovne pogodbe izvršiti v dopolnilo svojega uradništva imenovanja in odpuste.

XVI. člen. Po ratifikaciji mirovne pogodbe se bo civilna uprava zasedenega ozemlja po razmerju členov XVII. do XXIII. zopet izročila romunskim oblastvom.

XVII. člen. Po želji romunske vlade se bo do izpraznenja zasedenega ozemlja romunskim ministrstvom prideli po en civilni uradnik okupacijske uprave, da se tudi romunskim oblastvom po možnosti olajša prehod v civilno upravo.

XVIII. člen. Sodstvo v zasedenih ozemljih prevzema zopet v polnem obsegu romunska sodišča. Kazniva dejanja proti posadni armadi bodo kaznovala nje vojaška sodišča.

XIX. člen. Zaradi prometa med zasedenim in ne zasedenim ozemljem bo višje poveljstvo posadne armade z romunsko vlado vse potrebno dogovorilo. Tako naj se med drugim vrši povratek v zasedene okraje samo v tisti meri, v kolikor bo romunska vlada tem osebam preskrbela preživetje s primernim uvozom živil iz Moldavije ali Besarabije.

XX. člen. Po ratifikaciji mirovne pogodbe zasedna vojska ne bo več izvršila rekvizicij, bodisi v denarju, bodisi v naturalijah, izvzemši določbe drugega odstavka. Pravica vrhovnega poveljstva zasedene vojske rekvizicije žita, sočiva, krmi, volne, živine in mesa in pridelkov leta 1918, ter lesa, petroleja in petrolejskih izdelkov obstoja naprej, kakor tudi pravica izdati potreb-

ne odredbe za dobivanje, predelovanje, odposiljanje in razdeljevanje teh izdelkov. Pri tem se bo posebno skrbelo, da se izdela pravilen načrt ter da se pokrije potreba Romunije same. V tem oziru bosta vrhovno poveljstvo in romunska vlada sklenila podrobnejši dogovor. V ostalem se mora romunska vlada ukloniti zahtevam vrhovnega poveljstva za rekvizicije v svrhu pokrivanja potreb zasedne vojske ter tudi glede rekvizicij takih predmetov, ki jih mora Romunija dobaviti na podlagi drugih sklenjenih dogovorov.

XXI. člen. Od ratifikacije mirovne pogodbe naprej se bo vzdržanje posadne armade, pristevši za to izvršene rekvizicije, vršilo na stroške Romunije, za posadno armado nerekvirirane predmete bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe zvezane države plačevale iz svojih sredstev.

XXII. člen. O posameznostih v čenu XVI. omenjene predaje v civilno upravo in razveljavljanje na okupacijske uprave izdanih naredb, se določi poseben dogovor. Zaradi takih naredb ni moči zahtevati povračila škode. V veljavi ostanjejo tudi na podlagi teh naredb pridobljene pravice tretjih.

XXIII. člen. Izdatki od zvezanih sil storjeni v zasedenem ozemlju za javna dela, vstevši obratna podjetja, se povrnejo tem silam ob predaji.

6. poglavje: Uravnava plovbe po Donavi.

XXIV. člen. Romunija sklene z Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarsko in Turčijo za plovbo po Donavi nov pravilnik s pripombo, da določila pod b) veljajo enakomerno za vse udeležnike donavskega pravilnika.

a) Za reko od Bralje navzdol do vstevši to pristanišče bo evropska donavska komisija s svojimi dosedanjimi pooblastili, predpavicami in dolžnostmi pod imenom »Komisija donavskega ustja« kot trajna naprava poslovala še naprej z nastopnimi določili:

1. V bodoče bo komisija obstojala samo iz zastopnikov držav, ki leže ob Donavi ali na evropskem obrežju Črnege morja.

2. Pristojnost komisije se razteza od Bralje navzdol na vse rokave in ustja Donave in pred njimi ležeče dele Črnege morja.

b) Romunija jamči ladjam drugih pogodbenih delov prosti promet na romunskem delu Donave, vstevši zvraven spadajoče luke. Romunija od ladij in plavov pogodbenih delov in od njih tovara ne bo pobirala pristojbin, ki bi se nanašale samo na vožnjo po reki; tudi ne bo v bodoče Romunija na reki pobirala nobenih drugih pristojbin in dajatev kakor one, ki jih prepusti novi donavski plovstveni pravilnik.

c) Romunski davek pol odstotka na vrednost in pristanišča dežele uvoženega ali izvoženega blaga se odpravi, ko stopi v veljavo novi donavski plovstveni pravilnik in kakor hitro bo Romunija uvedla za porabo javnih zavodov, ki služijo razvitku ladijskega prometa in tovarnemu prometu dajatev v zmislu novega donavskega plovstvenega pravilnika, najkasneje pa pet let po ratifikaciji sedanje mirovne pogodbe.

d) Katarakte in progo Železnih vrat obsega progo od O. Moldave do Turn Severina po vsej širini reke od enega obrežja do drugega in vstevši vse med njima ležeče rokave in otoke. Na to stopijo v veljavo obveznosti glede vzdržavanja plovstva po kataraktah in Železnih vratih, ki jih prevzame Avstro-Ogrska in pa Ogrski iz tega izhajajoče posebne pravice za v odstavku 1. natančneje določeno progo Donave. Obrežje države tega dela reke bo Ogrski dovolilo vse olajšave, ki bi jih ta država zahtevala v interesu tamkaj izvršenih del.

XXV. člen. Romunska bo do sklicanja komisije donavskega ustja vso v njeni posesti se nahajajočo lastnino evropske donavske komisije pravilno upravljala in varovala škode.

XXVI. člen. Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarska, Turčija in Romunija imajo pravico na Donavi imeti vojne ladje. Vsaka država, zastopnikov v komisiji donavskega ustja, ima pravico do dveh lahkih vojniških ladij kot štacijskih ladij v donavskem ustju. Te ladje se brez posebnega dovolila lahko mude kjerkoli do Bralje.

7. poglavje. To poglavje govori o enakosti vseh veroizpovedanih v Romuniji.

8. poglavje. To poglavje obsega gospodarske razmere med Romunijo in zveznimi državami, za kar se sklenejo posebne pogodbe.

Mirovna pogodba stopi, kolikor ni določeno kaj drugega, v veljavo takoj ob ratifikaciji.

**Načelnik Jugoslovanskega kluba v Trbovljah.**

**Na binkošno nedeljo ob 2. popoldne govori v Trbovljah pri Špancu načelnik jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec, z njim prideta ljubljanski poslanec dr. Vladimir Ravnhir in domači poslanec dr. Ivan Benkovič.**

Shod bo veličastna manifestacija za jugoslovansko deklaracijo!

## Dogodki na zapadu.

### NEMSKO URADNO POROČILO.

**Berolin, 7. maja. (Kor. urad.)** Zapadno bojišče. Na bojnih frontah je bilo artiljerijsko delovanje v jutranjih urah živahno. Čez dan so streljali samo malo. Na severnem obrežju Lyse so se ponosrečili sunki angleških kompanij. Med Ancre in Sommo je sovražnik nagnal Avstralce na ponočni napad. Na obeh straneh ceste Corbie - Bray (obe mesti ležita ob Sommi) so mogli doseči naše sprednje črte. Sicer se je pa njih dvakratni naskok z izgubami zrušil že pred našimi pozicijami. Artiljerijski ogenj se je tu držal prav do jutra. Južno Brimonta (severno Reimsa) so nasakovalni oddelki sunili čez kanal Aisne v sovražne pozicije pri Courcy in privedli vjetnike. Na drugi fronti posamezni boji na predpoljih.

Vzhod. V pristaniških pripravah v Mariuplu (na Azovskem morju ob vходу v Taganroški zaliv) so nas obstreljevale ruske ladje.

Macedonska fronta. Močni angleški oddelki so sunili napadli bolgarske pozicije južno Dojranskega jezera. Zavrtili smo jih.

Azijsko bojišče. Sunk angleških brigad od Jeriha in čez Jordan proti vzhodu in severovzhodu se je ponosrečil. Po sridnih petdnevnih bojih smo vrgli sovražnika nazaj v njegove izhodne pozicije. Del nem. čet se je pri tem odlikoval ob strani turških tovarišev. Angležem odvzet plen je precejšen. — v. Ludendorff.

### NEMSKO VEČERNO POROČILO.

**Berolin, 7. maja. (Kor. urad.)** Uradno se razglša 7. maja večer: Z bojišče nič novega.

### ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

**London, 4. maja. (Kor. urad.)** Posledno noč smo svoje pozicije nekoliko zboljšali z uspešnimi manjšimi podjetji severovzhodno Hingesa. Vnelili smo 2 strojni puški. V odseku Loker so francoske čete izvršile uspešen krajevni boj in vjele pri tem več sovražnikov. Davi zgodaj je sovražna artiljerija pričela močno obstreljevati francoske in angleške pozicije v bližini Lokeria do južno Yperna. Močno delovanje je razvijalo v gozdu Nieppe in v odseku Meteren.

Zvečer: Sovražno obstreljevanje jugozapadno Yperna je danes jutraj naša in francoska artiljerija močno zavračala. Do napadov ni prišlo. Infanterijski boji so se čez dan omejevali na krajevne spopade na različnih točkah. Pri naših v odseku Hingesa izvršenih manjših podjetjih smo zajeli 40 sovražnikov. V zgodnjih jutranjih urah je sovražnik južno Lokeria pod varstvom težkega zapornega ognja poizkušal napad, pa smo ga popolnoma odbili. Francozi so danes jutraj pri svojih podjetjih v odseku Lokeria napredovali in pripeljali čez 50 vjetnikov. Desno od naših zaveznikov stojiče britske čete so istotako napredovale v okolici Meteren. Na drugi fronti nič posebnega.

**London, 5. maja. (Kor. urad.)** Z uspešnimi manjšimi podjetji, ki smo jih izvršili preteko noč pri Sailly-le-sec in vzhodno Hebuterne smo izboljšali našo črto na teh točkah; privedli smo nekaj vjetnikov. Davi zgodaj je sovražnik napadel od nas v noči na 3. maj severovzhodno Hingesa zavzete nove pozicije, pa smo ga odbili. Naša črta je nedotaknjena. V odseku gozda Nieppe smo izvršili uspešen sunk. Na fronti ob Lysi je bila artiljerija delavna na obeh straneh.

### FRANCOSKO URADNO POROČILO.

**Pariz, 4. maja. (Kor. urad.)** Precej živahen topovski ogenj v okolici Avre. Francozi so izvršili več malih naskokov onstran Oise in Ailette. Zapadno Pommelle so Francozi zajeli precej vjetnikov. Nemški mahljali v odseku Cavalrière - Courcy in dva druga severovzhodno Reimsa nista imela uspeha. Sicer je bila noč mirna.

Zvečer: Nič pehotnih podjetij. Čez dan artiljerijski boji severno in južno Avre ter v okolici zgornje in spodnje Ailette. Na ostali fronti nič pomembnega.

5. maja popoldne: Na obeh straneh artiljerijsko delovanje severno in južno Avre ter v odseku Douaumont - Flirey. Nič infanterijskega boja. Na Lotarinskem st. francoski zamahljaj v okolici Letrioura in patruleška praska v okolici Amberwillersa privedla vjetnikov. Na ostali fronti je bila noč mirna.

## Z ostalih bojišč.

### NAŠE URADNO POROČILO.

**Dunaj, 7. maja. (Kor. urad.)** Jugozapadno bojišče. Zaradi neugodnega vremena je artiljerijski ogenj pojenjal. — Šef generalnega štaba.

### ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

**6. maja.** V Vallaris je poglana ognjena toča naših streljnih in artiljerijskih naskokov na sovražni oddelek, ki se je bližal našim črtam v ozadiju doline. Na asijski visoki planoti je vdrila italijanska patrulja v sovražne jake in pripeljala nekaj vjetnikov. Na vsej fronti zmerno delovanje sovražne artiljerije. V Lagarinski dolini, v pokrajini Tonal, Posine, Astica, na asijski visoki planoti in ob spodnji Plavi vzdolž Zensone do morja nekoliko živahnejše ognjeno delovanje. — Albantia. Tekom noči 5. maja je prekoračila ena naših patrulj Vojušo in presenetila sovražno stražo pri Romzi. Jej provzročila izgube in vjela nekaj mož. V jutranjih urah dne 4. maja so bombardirali naši aparati vojaške objekte južno Fieri.

**Finška.** **Stockholm, 7. maja. (Kor. urad.)** Finski glavni stan v Vasi poroča dne 4. maja: Zmaga nad Rdečo gardo je popolna. Fredriksham, zadnja pozicija revolucionarjev je zavzet. Plen znaša 6 topov, 20 streljnih pušk, 1000 pušk in dve oboženi ruski ladiji. V Kotki smo zavzeli dva oklopna vlaka in vneli 30 topov, 11 streljnih pušk in 4 puške. V Kotki smo vjeli 4000 in v Fredrikshamu 200 mož.

## Med jugoslovanskim ljudstvom.

(Opazke s popotovanja.)

Hvalimo svoje politične zastopnike, svoje poslance, da se neizprosno in neomajno zastavljajo v parlamentu za naše narodne cilje. Toda parlament je in ni; narod pa ostane. Zato ni dosti, vedeti le, da naši poslanci hodijo pravo pot; treba je, da je ves narod z njimi edin in da jih s trajno svojilo, ki je vir njihove moči, podpira pri vsakem koraku.

Čujemo poslance govoriti na skupščinah in vidimo, kako jim pritrjuje ves narod. Sijajni prizori, ki dokazujejo, da z njimi vred zahteva svojo državo vse naše ljudstvo na svojih zakonitih skupščinah.

Toda včas je človek drugačen v številni javnosti in drugačen v mirnih hišah. Ko je sam zase ali med prijatelji. Ali je naš narod osveščen tako, da veruje zares v naš ideal? Sledeča fakta naj odgovorijo na to.

### 1. Med Ljutomerom in Radgono.

Pridem v lepo veliko vas na Murskem polju. Gostilničar je pravil junak po telesu in po mišljenju ves Jugoslovčan. Njegova hiša je ob prometni cesti in moč pride v dotiko z ljudmi; kajpada da ve o Jugoslaviji. Toda o Jugoslovanih razpravlja tudi daleč proč od železnice in glavnih cest, v osamljeni kmetijski hiši; ne molči pri tem razgovoru niti viničar, ki ga delo sicer trdo veže ob grudo. Pa stopim v vinsko klet, eno uro oddaljeno od one hiše. Viničarka pove, da čita mariborski tednik in da ve, da pride Jugoslavija. V vseh teh preprostih dušah je seme padlo na rodovitna tla. Zupnik onega kraja je plemenit rodoljub iz dobe prvih slovenskih taborov; lepa njegova preteklost ga drži v zmotni misli, da bi nam paragrafi o enakopravnosti mogli kdaj še kaj pomagati... Čita pa z vsem jugoslovanske liste.

Pridem v drugo vas; kmetstvo dekle po značaju Preradovića; ob stoletnici njegovega rojstva je čitala o njem; njena mlada sosedka paume čitati celo cirilico. In razlega se po slovenskih tratah pesem: »Oj jesenske duge noči...«

Cisto ob nemško-slovenski meji srečam kmeta, ki po odločnosti jugoslovanskega mišljenja in jedroviti karakterizaciji našega položaja prekaša daleč mnoge naše izobražence, ki plaho diplomatizirajo ter se ob vsaki samozvestni besedi strahljivo ozirajo... In vendar ima tudi on poleg sebe denuncianske ljudi, nemškutarje »brač-kijance«

### 2. Med kranjskimi kmeti.

Na poti so v Zagreb, na konjski sejem. A eden izmed njih odločno pove: »Gremo k svojim jugoslovanskim bratom.« Čital je »Slovenski Narod« in po zna Lampetovo denunciacijo. Ne morem ponoviti besed, ki jih je rabil o Susteršiču. Njegov domači kapelan, Susteršičijane, je baše rekel, da bo škofa vrgel iz župnišča, če pride tja. In vsi se krepko vzramamo, kakor v odpor proti vsem škodljivcem Jugoslovanstva.

### 3. V zagrebški okolici.

V vlaku. »Zakaj na je drugod zemlja pravičnejše razdeljena? Mi siromašni k hrepenimo po komadiču zemlje, a grofi je imajo preveč.« In sosed pove: »Zakaj kralj ne zapodi grofov?« Tretji: »Na Francoskem ni grofov! mi je pravil neki »jurist« (izobražen človek); odpravili so tam to vse! Ko je četrti dodal: »Kaj čemo? Mora tako biti!«, mu ostali vsi nasprotujejo. Čas, kdo pravi, da bi moralo vse tako biti, kakor je? Pridejo boljši časi za naš narod.« Vprašam ženo iz Savskega Marofa, če se pri njih kaj govori o jugoslovanstvu. Ni vedela nič o tem.

### 4. Enakopravnost.

Begunka se pelje proti Radgoni. Konduktar ne zna slovenski; plača mu žena preveč, ker se ne razumeva... Ne vem, ali so svežnji nametani med ljudi, ali ljudje med svežnje; vse je kakor ena sama kopa v starinskem vagonu. Bedni Istrani si nesejo živila Bog ve odkod. Konduktar je trd Nemec, ki loči nekaj italijanskih številčkov. Kakor sužnji so ubogi ljudje pred njim. V tej bedi in v tej njihovi preplazenosti nisem opazil jugoslovanstva. Pride pa čas, ko bodo tudi ti bedniki zaklicali: Sužnji ne maramo biti.

Spoznanje, da je naša edina rešitev samostojna Jugoslavija, je med našim narodom prodlo daleč. Podpisovanje ženske deklaracije je zaneslo to zavest v zadnje vas. Ali spoznanje ni dovolj; treba tudi trajne volje, ki spoznanje izpremeni v dejanje. Zmoglo bi moč tudi to. V tej zvezi hočemo omeniti razgovor dalmatinskega politika dr. Drinkovića z urednikom zagrebških »Novosti«. Dr. Drinković je še pred vojno pisal za popolno ujednjenje našega troimenega naroda ter bil zato obsojen, a vsled amnestije oproščen. Zdaj se ne udeležuje aktivne politike in ni bil tudi na znanem sestanku dalmatinskih politikov dne 13. aprila v Zadru. Drinković odklanja soudeležbo pri deklaraciji, ki so zgolj besede, zlasti na pri taki politiki, ki vstaja na pol poti in se ne zastavlja za popolno ujednjenje in absolutno samoodločbo. Drinković pravi, da on veruje le v program naroda in da ima ta narod dovolj zavesti in moči, da svoj program izvede. Nasprotni temu zadnjemu naziranju dr. Drinkovića moramo postaviti mnenje mnogih hrvaških - srbskih politikov, ki pravijo, da upravičeno ne more



## Politične vesti.

== **Vladina okrožnica proti jugoslovanskemu gibanju.** Z Dunaja nam poročajo: Okrožnica, ki jo zahtevajo Nemci od vlade in v kateri naj dobijo uradni navodila, kako zatirati svobodno izražanje našega naroda za samostojno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, dosedaj še ni izdana. Vlada se boji posledic, ker si je svesta nezakonitosti takega početja. Naše narodno gibanje se povsodi vrši v strogo zakonitih mejah in oblasti bi seveda mogle nastopati proti le, prelomivši svoje zakonite dolžnosti. To bi bilo takoj vsemu svetu očito in bi državi znova škodilo, ne le na znotraj, temveč tudi na zunaj. Vlada se morda tudi zaveda, da bi bila vsaka umetna ali nasilna omejitev našega narodnega pokreta — zvonjenje po točli. Zato si gospodje ministri ne morejo priiti prav na jasno, kako naj izgleda okrožnica, ki bi se dopadala poslanemu Markihu, pa pri tem ne bila vsemu svetu dokaz protizakonite nasilnosti.

== **Novi celjski okrajni glavar.** Iz Celja nam poročajo: Za voditelja tukajšnjega okrajnega glavarstva je imenovan dosedanj ravnatelj begunskega taborišča v Wagni Volta. Volta, ki je znan štajerskim narodnjakom posebno iz ormoške afe, bo imenovan v kratkem času za okrajnega glavarja v Celju. Njegovo imenovanje je menda koncesija novega kurza Nemcem.

== **Trgovski minister za odstranitev central.** Trgovski minister baron Wieser je izjavil odposlanstvu predsedstva državne zveze trgovcev s cementom, apnom in mavcem glede na velik pomen trgovine, da se bodo brezpogojno po vojni centrale odstranile in se vzpostavila prosta trgovina. Voja je pokazala, da se ne more izhajati brez proste trgovine. Minister je končno obljubil, da bo storil vse za podpiranje proste trgovine s cementom.

**Dunaj, 7. maja.** Včeraj se je vršilo zborovanje nemške obrtne zveze, na katerem so se številni udeležniki izrekli proti centralam.

== **Prehrana nemškega dela Češke iz Nemčije.** Načelnik nemškega Volksharta dr. Titta se je zglasil v znanem ministru v Draždanih radi pomankanja živil v nemškem delu Češke. Tam so mu sporočili, da za prehrano nemškega dela Češke sicer nimajo krompirja na razpolago, pač pa 30 vagonov suhe zelenjave in nekaj vagonov zelja.

== **Wekerle brez zaupanja.** Včeraj je imela stranka ustave iz leta 1848. konferenco, v kateri je dr. Wekerle sporočil one izjemne v volilnem redu, ki naj v sporazumu z opozicijsko narodno delavsko stranko omogočijo uresničitev volilne reforme. Nikolaj Zboray, grof Julij Andrássy in Albert Apponyi so odrekli novemu kabinetu podporo ter so izjavili, da do nove vlade nimajo zaupanja. Tozadevno stavljena resolucija pa je bila z 49 proti 43 glasovom odklonjena.

== **Komite podjarmljenih avstro-ogrskih narodnosti.** Iz Pariza poročajo: Ministrski predsednik Clemenceau je sprejel danes dopolne članke bureaua kongresa v Avstro-Ogrski podjarmljenih narodnosti, ki naj se v kratkem vrši v Parizu. Člani so bili predstavljani od Franklina Buillon, predsednika parlamentarnega komiteja za akcijo v inozemstvu. Ministrski predsednik je posvedočil svoje živahno zanimanje za uspeh pariskega kongresa ter izrazil svoje simpatije za stvar podjarmljenih narodnosti.

== **O prostovoljcih iz avstrijskih vjetnikov v italijanski armadi.** Od italijanske meje poročajo »Zür. Ztg.«, da se da sklepati po poročilih »Corriere della sera«, da gre glede na avstrijske vjetnike, ki se bore sedaj v italijanski armadi kot prostovoljci, v glavnem za Čeha. Imajo posebne oddelke za lastnimi subalternimi oficirji, lastne zastave in nosijo rjavozeleno uniformo z belorodnim črtnim znakom. Od italijanskih čet se razločujejo tudi, ker nimajo ovratnika z zvezdo. Ko so prišli v Benetke, so jih smatrali za vojne poročevalce.

== **Italijansko letalstvo.** Od italijanske meje poročajo »Zürcher Ztg.«, da letuje sedaj v italijanskem letalstvu okoli 150.000 oseb. Seveda je med temi obilo taveznih letalcev.

== **Zadnji opomin italijanskim dezerterjem.** Italijanska vlada je izdala, kakor poročajo švicarski listi, nove kazenske določbe za dezerterje. Poziva jih zadnjič, naj se zgledajo pri oblastih. Kdor se do 15. maja zgleda, bo kaznovan še milo po prejšnjih določbah, po novih je določena smrtna kazen za vsakega, kdor je odsoten 30 dni od vojaške službe.

== **Nov veleizdajniški proces v Italiji.** Pred vojno sodnijo v Turinu se je pričel velik veleizdajniški proces proti turinjskim in piemontskim socialistom, ki so provzročili vstajo in štrajk v avgustu 1917. Takrat je bilo ubitih 41 oseb in 192 ranjenih. Škode je bilo pol milijona lir.

== **Hegemonija Amerike v ententi.** Na 7. maja »New York American« poročuje članek Hearsta, v katerem izjavja, da so se evropske entente države izkazale za nesposobne, da bi zmagale ali mrt sklenile. Ker so Zedinjene države prevzele tako velik del vojnih stroškov in dajejo sedaj tudi še vojaške in vojni material, mora imeti Amerika pravico, da formulira mirovne pogoje, na podlagi katerih bi imele Anglija, Francija in Italija skleniti mir.

== **Baron v. d. Bussche proti Celju.** Iz Berolina poročajo 4. maja: Dr. Zavrni podprednik v znanem uradu barona v. d. Bussche — Haddenhausen je zastopnik Wolfovega urada izjavil na stopno: Lordu Robertu Cecilu se je zdelo potrebno, da si je dal poklicati za-

stopnika Reuterjeve pisarne, da se mu izjavi o neki baje pričakovani mirovni ofenzivi Nemčije. Angleški blokadni minister spada med angleške državnike, ki imajo navado, da povzdignejo svoj glas, kadar bi angleška vlada v kakršnekoli neprijetnem položaju rada s praznim besedami sklajala vodo, da bi nemoteno mogla ribariti v nji. Svoji izjavi Cecil torej ne smatra za tako natančno. On je bil, kakor znano, ki je laž o koristonosni vporabi mrtvih trupel in o baje nameravanem dvojnem zakonu na Nemškem skušal politično izkoristiti. Tudi fantastični pravilci o dozdavnih načrtih Nemčije v Vzhodni Sibiriji je Cecil skušal svojčas s prozornim namenom pritisniti pečat resnice na čelo. Sedaj pa prvi Cecil, ki se bo Nemčija po nekaterih neuspelih svojega orožja na zapadu zatekla k osobito proti Angležem naperjeni mirovni ofenzivi, Angleški državnik so bili, kakor znano, v tej vojni slabi preroki. Cecil govori torej iz lastne izkušnje, ako pravi, da je skrajno neprevidezno prerokovati kaj, kar je v zvezi z vojno. Njegove izjave Reuterjevi pisarni torej smatrati za prerokovanje o njemu neznanem ravnanju nemške vlade, nego treba jo je kakor vse izjave angleških državnikov, v prvi vrsti presojati po notranje — političnih razmerah Angleške in njenih zaveznikov. Znano je, da so uspehi nemškega orožja na zapadu, ki še nikakor niso dosegli konca, pri ententi zbudili ogromen vtisk. — Na Angleškem so si v širokih krogih o tem na jasnem, da je ententa že večkrat zgrešila psihološki moment za sklep miru. Krivdo za to pripisujejo vladam zapadnih sil, ki so si, kakor dokazujejo znane, od njih sklenjene tajne pogodbe, postavile za cilj imperialistična zavajanja, zaradi katerih hočejo vojno voditi do popolnega poraza nasprotnika. — Na Lloyd-Georgea stavijo vprašanja, kako da opravičuje to ravnanje. Mož pa ostaja odgovor dolžan. Clemenceau uočita, da s trdovratnim zasledovanjem nedosežnih zavajanih načrtov francoskemu narodu ni prihranil nadaljnega prelivanja krvi. — Cecilova trditve, da bo Nemčija, ko pride sila, napravila mirno ofenzivo, ako se ji ne posreči zaveznikov poraziti, je najnovejši sredstvo, s katerim skušajo državniški podžgati vojni ogenj svojih narodov, katerih vera v pravičnost njih lastne stvari že pojema. Naj se angleški narod s takimi manevri ukvarja kakor se hoče, z sedaj govori iz svoje oči. Treba je, da uničevalne namene naših sovražnikov proti našemu obstanku in proti naši nedotakljivosti zlomimo s trdim železom. Dosegli smo silne uspehe in s trdnim zaupanjem zremo v prihodnost.

== **Napačno poročilo o prihodu mirovnega agenta na Angleško.** Preko Amsterdama poročajo 5. maja: Poslednji dni poročajo z Angleškega, da je prišel v London nizozemski mirovni agent, da v ime n. m. e. s. v. l. d. e. stavi gotove predloge. »Maasbode« poroča k temu, da je v dobro poučenih krogih slutnja, da je ta oseba bivši minister Collin, ki je pred nekaj časom odpotoval na Angleško. Nekemu tukajšnjemu listu brzojavljajo iz Londona, da piše »Globe« o obisku nizozemskega posredovalca, da bo težko kaj pripomogel, da se razmere med Nizozemsko in Angleško izboljšajo. »Pall Mall Gazette« piše: Ne želimo, da osebe, naj bodo že katerkoli narodnosti, hodijo sem, da ribarijo za nemško vladu. — Okolnost, da je Collin odpotoval na krovu torpednega lonce, je že pred dala povod govoricam, da se je Collin v diplomatski misliji napotil na Angleško. Takrat so govorili, da je Collin v zvezi z vsečo nizozemsko krizo potoval v London, kar so pa uradno demantirali. Sedanja trditve, da Collin potuje kot nemški posredovalec, je pa docela samovoljna.

== **Kitačji pošljejo Nemce v Avstralijo.** Včerajšnja vest po »Frankf. Ztg.« popravljamo tako, da je Kitajski na prigovarjanje Angleške pripravljena tam bivajoče Nemce poslati v Avstralijo in ne v Avstrijo, kakor je bilo pomotoma natisnjeno.

## Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Jugoslovanski klub je sprejel nadalje sledeče izjave za majniško deklaracijo:

Slovenci in Slovenke iz Koteli na Koroškem (216 podpisov) se pridružujejo majniški deklaraciji »Kot teptani slovenski narod na Koroškem dajemo duška visokemu namenu in cilju naših poslanecov. K temu koraku nas v prvi vrsti veže dolžnost, silijo razmere, da ne bomo več hlapčevili na naši narodni zemlji. Zemlja, na kateri stojimo, je čisto slovenska že od ustoličenja koroških vojvod. In sedaj nam gospodari Nemec. Zivela Jugoslavija!

Zupnija Brnce pri Beljaku (262 podpisov): Žene in dekleta iz vasi Boršt — Zabežec (opravičujejo zakasnitev s tem, da jim je orožništvo pole zaplenilo); občani mestne občine Sv. Križ na Vipavskem (goriški okraj) se izjavljajo z velikim navdušenjem za majniško deklaracijo (298 moških in 370 ženskih podpisov); starešine, člani in prijatelji akad. fer. društva »Balkan« na prijateljskem sestanku v Rojani pri Trstu.

Hrvat — Jugosloven iz Zrenjina, Poročnik kotara u Istri (s oduslojenjem izjavljamo se najsolidarnijima sa svibanjskom deklaracijom jugosl. kl. Naš veliki Dobri izrekao je svojedobno u istarskom pokrajinskom saboru: »Moji narod spava. Tko spava nije umro, probudit će se!« Probudimo se, ne čemo više usnuti! Živjet ćemo, radit i žrtvovati sve za postignuće naših ideala — za ravnopravnost i slobodu i borit ćemo se do poslednje kapi krvi dok ne izro-

jemo naše ujedinjenje u Jugoslaviji. — Pozdravljamo postojani rad jugosl. kl. i naše mile braće Čeha in kličemo im: Naprijed za slobodu i za domo!

Občina Silba se pridružuje majniški deklaraciji s sledečo resolucijo: »Duboko uvvereni, da razviki i napredak gospodarstveni i kulturni našeg naroda može biti potpuno zajamčen njegovim sjedinjenjem, u cjelini usvajamo deklaraciju Jugosl. kl., kojom se zahteva da se svi krajevi u monarkiji, gdje stanuju Slovenci, Hrvati i Srbi, a na temelju narodnog načela i starodavnih prava, ujedine u jedno državno i neodvisno tijelo pod slavim žezlom Habsburško-Lotarinške dinastije.«

Občina Supetar — Brač z iskrenim navdušenjem in v celoti sprejema deklar. i meštanstvo (gradijanstvo) Bakarca in Turinova sela se strinja s pravičnimi zahtevami, izraženimi v m. d. (201 podpisov): hrvatski muzevi i žene občine Kraljevica.

Posoilnica v Ribnici na Doleniskem: duhovščina dekanije Leskovec; mošnje in mladeniči iz Šiške in okolice pri Ljubljani (118 podpisov); mošnje in mladeniči župnije Vodice na Goreniskem (izročajo lični zvezek: »Tu je podpisanih 385 moš in fantov iz Vodič. Nekaj je takih, ki so že bili mošnje, nekaj pa takih, ki šele bodo. Pravi naš mošnje pa podpisujejo svoje želte no bojni poljane i svojo srčno krvjo. To so želje po združenju Jugoslaviji! Vsi hočemo biti edini — v jugoslovanski družini!«

Za jugoslovansko deklaracijo je podpisalo 558 žena in deklet iz Meduljane svojo pristopno izjavo.

Podobčina Ližnjane je vpslala 465 podpisov žena in deklet.

## Z Goriškega.

5. maja 1918.

Strel na goriškem gradu. Poldanski čas naznanja v Gorici strel na gradu. S to novostjo so lahko vsi zadovoljni, ker spada med one redke, ki ne škodujejo. V mirnem času je bil naš najboljši časomer — železode. Oglaznel se je točno opoldne. Sedaj se pa ni zažati na železode, ker kruli že od 9. ure predpoldne. Ali plačuje je opoldanske strele naša aprovizacija ali vojaštvo, nismo še mogli dognati. Isto tako nismo na jasnem, če so bili ti strel na programu obnove naše dežele. Če so bili, potem se je z obnovo že pričelo, kar nas navdaja s posebnim zadoščanjem.

Zopet nesreči. Anton Žigon, posestnik in gostilničar od Lukežičev, občina Renče, se je napotil v spremstvu proti Kostanjevici na Krasi. Pod cesto je zapazil iz kupa granat dim. Ostraniti se je hotel, toda neprepozno. Granate so razpočile. Žigon je izgubil nogo in roko iz izkvravel. Prišel je od vojakov domov — umret! Vojaki namreč razstreljujejo municijo, nalagajo granate drugo na drugo, napeljujejo vžigalno vrigo in se odstranjujejo. Da bi pa postavljali na primernih krajih ob glavni poti straže, ki naj odvračajo potnike, ne, na to ne mislijo. Take smrti je umrla tudi neka kmetica iz Komna in sicer na poti med Lipo in Temnico. Zadata je bila v treh. Če se človek že sam ne poškode, ga pa drugi, v nevarnosti je vedno in junaška smrt ga čaka, tudi če nima vojaške obleke. Vse prav in dobro, da se razstreljujejo granate, da se pa to dela tako radikalno in brez potrebne opreznosti, ne, kaj takega nismo mislili s svojimi večkratnimi opomini, naj se odstranjuje granate. Nismo si predstavljali obnove v tem smislu, da pride človek ob nogo. Pred tednom granatirali grobovi, sedaj pa granatni krematoriji! Stroške plačati pa deželan s svojimi udi ali pa z življenjem!

»Marburger« od 28. aprila t. l. je prinesla dopis iz Trsta z bombastičnim (živimo pač v deželi granat in bomb) napisom: Slavizacija na jugu. »Marburger« namreč pišejo iz Trsta (daleč je šla po lažnivca, menda za to, ker je v Trstu nemški Volkstaf): »V Trstu se prodajajo od države zaplenjena posestva italijanskih irredentistov za neznan ceno (um billices Geld) Slovincem, v Gorici pa pospešuje Dr. Svetek — hud Slovenec (ein Ultraslovene) — slovensko gibanje s tem, da oddaja obrtne koncesije skoraj izključno Slovincem. Nemški uradnikom se napravljajo življenje in službo neznanost in se na ta način odznanja najzanesljivejši nositelji državne misli ob Adriji. Svoje poročilo zaključuje poročevalec z vprašanjem: »Kaj pravijo naši nemški poslanci k temu nesrečnemu delovanju Seidlerjeve vlade na Primorskem, ki kopije sedaj v bodočih pokrajinah ob morju Nemcem grob?« Da je dopisnik Marburgerce kozel? bodo odgovorili na to vprašanje nemški poslanci, če so pametni. Dr. Sveteka ne bomo zagovarjali, se zna že sam, če se mu zdi sploh vreden zagovor. Iz cele notice pa ne zveni drugega, kakor dejstvo, da gre nemška stvar tu doli ob Adriji silno počasi. Z nemškimi milijoni so se gotovo že parkrat blamirali. Medtem ko dobivajo Slovinci poslani v Trstu skoraj zastoji (!), ponujajo oni sami velikanske svote v Gorici brez pravega uspeha. Nemci bi torej radi imeli tudi obrtne koncesije v Gorici! Seveda, in Slovinci in Furlani naj bi jim pomotali lokale, brisali šine in priganjali stranke. Kar se pa tiče nemških uradnikov, je trditve tako gorostasna, da bi se tej notici celo krave smejale, če bi jih imeli na Goriškem, zato se ji pa smejejo — mlečne konserve, naše edino nadomestilo za krave. Kaj pa delajo nemški uradniki v naši deželi? Iz dejstva, da jim napravljajo odklonitev ene koncesije življenje in službo neznanost, lahko sklepamo, da je bila to — gostilniška koncesija. Nemški uradniki v naših krajih niso toliko nositelji državne misli, marveč so nositelji travrz za bodoči nemški most do Adrije. Prav nobena krivica se jim ne godi pri nas! Kdor komandira, kdor ukazuje in vpije, je Nemec, kdor ponižno javlja, nomet, briše, čisti, prenaša vreče je Slovenec ali pa Furlan. »Marburger« naj le vpraša Wieserja v Gorici, če temu ni takol Prepovedati ti bodo nšati take bedastoče o nemških uradnikih v Gorici. Da pa konfliktu ministri Nemcem grob v naših krajih (česar, mimogrede povedano, ne verjamemo iz enostavnega razloga, kar prinaša to vest »Mar-

burgerca«) — to si pa lahko prepove-mo. Grobvo je že itak preveč na Goriškem, nekaj prostora pa mora ostati tudi za nas. Zanimivo je razkritje v omenjeni notici, da smatrajo Nemci našo deželo svojim bodočim pokrajinam. Velik apetit imajo Nemci in nemški železode prenese zraven piva brez posebnih težav kar celo deželo. Naj zahtevajo od svojih »grobokopov«, da postavijo ti-le tudi nemške dežele med aprovizacijska živila! In stvar je enostavno rešena.

Kipi v mestu. Kip Petra Zoruta v Ljudskem vrtu je kljuboval italijanskemu in našemu ognju. Nič se mu ni zgodilo. Isto tako je tudi pet možkarjev na Attemsovski palači popolnoma nepoškodovanih. Visoko gori na strehi so ohranili svoje pozicije — pravi Dalmatinci. Pozeidonu na Travniku je izvila laška granata iz rok vile, to pa tako nespretno, da je odtrgala morske-mu poglavarju še obe roki, tiščoče trdnoročelno žezlo. Obe nimfi njegovega spremstva sta ostali nedotaknjeni vkljub temu, da sta bili 29 mesecev na fronti in prestali 11 ofenziv. Herakleju na Koru je odtrgala granata glavo, obe roki, truplo in stegna. V svoji sedanjosti dokolenski velikosti je menda Herakleji edini v Gorici, ki ne zabavlja aprovizacijo. Posnemajmo ga!

V Gorici je sedaj 8800 oseb. To so namreč osebe, ki so dobile dovoljenje prebivati v mestu in ki so deležne aprovizacijskih dobrot. Seveda je zraven teh v mestu še mnogo družin, ki niso vpisane pri aprovizaciji, in precej okoliških družin, ki dobivajo živež v domači občini. Število vsega prebivalstva se giblje med 4800—5000.

Vžigalice in kis. Vžigalice so postale, kakor sploh vsaka nužno potrebna stvar, zelo dragocene. Cene so precej visoke. Dokler je v prodajalnah zaloga, dobi vsak odjemalec po eno skatlico. Ne z ljubeznivim pogledom, ne z laskavim dobrikanjem se ne more doseči druge skatlice istočasno od prodalke. Kdor je v mestu, si že pomaga, seveda dokler je zaloga tu. Kaj naj pravi pa kmetica iz Čepovana, Lokvi, ali naj hodi po vsako skatlico posebej v Gorico? Zato bi svetovali, naj bi se oddajale tudi vžigalice pri aprovizaciji in tudi kis, ki prihaja bolj in bolj v poštev radi solate.

Obnova Goriške napreduje zelo počasi. Povsod se opaža dobra volja, toda samo z voljo in, naj je ta še tako dobra, se ne dajo zakrpati hiše, niti obdelati polja. Materiala primanjkuje in na tem hira obnova Goriške. Tudi s komisijami samimi se ne obnavlja in ne obnovi naše dežele. Govori se o komisiji, pri kateri je bilo, trideset inženirjev in petnajst zidarjev — brez zidarskih žlic. Ta govorica je gotovo pretirana, zadel pa je najbrže pravo razmerje. Kaj pomaga dobra volja, kaj pomaga inženirji, če na ni ne apna, ne peska, ne desek? Ekspoziture dobivajo po en vagon apna na teden, nimajo pa ne konj, ne avtomobilov in ne barak. Obdelovanje zastaja, ker ni ne delavcev, ne živine in ne orodja. Če se vzdrži ta sistem še dalje, potem bodo mogoče naši pravniki na stara leta doživeli nekaj izjemnih. Koliko tovarn je v zaledju, ki bi lahko izdelovale okna in vrata? Kmeti, ki si primitivno napravljajo vrata s tem, da zabije par desk skupaj, stane to najmanj 60 K. O dobavi prepotrebne materiala in delavcev naj razmislija prihodnji deželni svet dne 13. t. m., eksaktnost naj se ne zrcali samo v temeljitih poročilih, marveč naj se pokažejo tudi dejanja. Vkljub najboljšemu načrtu bo lahko deželanu pušal strop in mu padal dež v prazno skledo, prazno pa zato, ker se ni moglo vpreči načrtov pred plug.

110.000 K (stoindesettisoč Kron) je torej določilo ministrstvo za popravno — nemške gimnazije v Gorici. Za druge enake zavode z deželnimi učnimi jeziki — nič. To smo izvedeli od osebe, kateri lahko zanjamo in katera tudi ve take stvari. Nemška gimnazija je torej prva. Ona naj vzgaja našo mladino, če se ta noče klatiti po begunstvu in obiskovati slovensko goriško gimnazijo v proznanstvu. Goriško mesto bodo zopet poplaval nemški profesorji. Zavod bodo zalagali z dijaki nemški uradniki, trgovci, obrtniki, vpokojenci in bogatini, slovenski meščani se pa istočasno ne bodo mogli povspeti niti do ene navadne ljudske, kaj šele meščanske šole ali pa bodo morali skrbeti sami potom »Šolskega doma« in »Družbe sv. Cirila in Metod« za svoje šolstvo v Gorici. Taka je po svojem licu obnova goriškega mesta. Pikre opazke nam silijo v pero, toda ker nečemo pisati samo za cenzorja, marveč za široko občinstvo, jih opuščamo v nadi, da jih bralci sami razberejo — med vrsticami.

## Dopis iz Celja.

(Od našega poročevalca.)

Celje, 7. maja 1918.

Koncert virtuozov »umetnika Kocijana minoli petek je bil, kakor smo z mirno vestjo prorokovali, sijajno obiskan. Občinstvo je zadržljivo poslušalo čarobne glasove Kocijanovih gosli in prirejal burne ovacije umetniku in Slovancu Kocijanu. Poklonjen mu je bil tudi lep venec z narodno trobojnicno. Na klavirju ga je spremljal nam že znani klavirni virtuoz — rojak Ciril Ličar. Pričela se je pri nas vesela spomlad družabnega življenja.

Brez moke smo bili celi minoli teden v Celju. Istotako tudi brez mesa. V nedeljo so nam zopet ponujali hrvaško meso po 20 K in čez. Potem pa naj delavske rodine z velikim številom otrok se izhajajo! Sedaj pa upamo, da dobimo tudi mi kmalu ukrajinske — otrobe, ker so jih v Mariboru že dobili. — Nekateriki so si nakupili pri mestni aprovizaciji večje množine mesa, ki ga je dal mestni urad povojiti. Sedaj pa se kesajo, ker se je izkazalo, da je meso skrajno slabo konzervirano in se hitro kvari. Zdej vemo, zakaj je mestu pred tedni nenakrat zmanjkalo prostora za povojeno meso, ki ga je magistrat ponudil in hvalil, kakor čifut robo.

Posestva umrlega škofa dr. Kohna, in sicer grajščina v Arnovžu in vinogradi Possannerhof, so se 6. t. m. prodajali pri fin. prokuraturi v Gradcu. Bilo je 16 ponudb. Zastopniki strank so se odločili za ponudbo dr.

štva za boji proti jetiki v Gradcu, ki je ponudilo 750.000 K.

Utopljenko so našli v Dravi pri St. Janžu na dr. p. Spoznali so jo kot sluznjico Pavlo Rokavec iz Maribora. Vzela si je življenje iz strahu pred posledicami ljubezni.

Osemdesetletnico rojstva je obhajal te dni župnik Juri Benzenšek v Cadrmljah.

Umrle je 30. m. m. v Ločah pri Konjicah župnik Fr. Krosel v 49. letu starosti.

Ogrsko slamo ponuja našim kmetom pruski »Štajerc« po 45 K met. stot. Kmetije so pa morali svojo oddati erarju po 11 K. »Štajerc« je ljubezen do kmeta je nad vse gniljiva!

Kopalnice na Dobrni se tudi letos za goste ne odpro in sicer zaradi težav v prehrani. Iz istega razloga se je že pred meseci odšlo okrevanje za častnike.

Obešile se je 1. t. m. v zaporih celjskega magistrata 36letni posestniški sin Franc Stigel iz laške okolice, ki ga je policija aretirala zaradi suma, da je nekje vlomil in pokradel. Stigel je bil tudi dezerter.

Kopalnice Stvria v Gleichenbergu je kupila deželna zveza bolniških blagin za Štajersko in Koroško v Gradcu za 500.000 K.

## Mariborsko pismo.

(Od našega dopisnika.)

V Mariboru, 4. maja.

»Marburger Zeitung«, — ljubljanska policijska cenzura. — ljubljanska policijska cenzura je potlačila objektivna poročila o zadnjih kravalih radi pomankanja živil. Posledice so danes očitne. Rezultat je ta, da kupci vsenemškega žurnalistika o demonstracijah naravnost smešne umerbenosti. Le poslušajte, kaj n. pr. o njih ve »Marburger Zeitung« od 4. t. m.: demonstracije seveda niso bile povod pomankanja, marveč izključno samo — slovenskega sovražstva napram Nemcem. Škodo so samo Nemci trpeli, pa noben Slovenec. Telefonske žice so slovenski demonstrantje že mnogo popreje porezali, za to, da ne bi bilo mogoče alarmirati vojaške priprave, ki je stala na razpolago, ker se je za demonstracije že davno popreje vedelo. C. kr. državna policija je privatno informirala svoje znance, posebno take ki nosijo kakšno uniformo, da se naj ne pokažejo na cesti! Zenske in otroke se je samo za to postavilo na čelo demonstrantov, da so ostali skriti slovenski hujskači vprizorjenih protinemških demonstracij. . . . Slavnica c. kr. državna policija ljubljanska si je torej skuhalo lep krom. Nas malo briga, kaj se boče o demonstracijah še vse po nemških listih lagalo. Ampak, na eno opozarjamo slavno ljubljansko c. kr. državno policijo: če ne vidimo prav kmalu v »Marburger Zeitung« točen popravek, uradnim potom, potem naj ve, da je za bodečo naša sodba sklenjena.

Afera Pivko. Vojni minister je dal od Nemcev zahtevano pojasnilo v zadevi nadporočnika drja Pivka. To pojasnilo imenuje drja Pivka »Hauptfeldführer« in »offiziervergessener Offizier«, skratka: potrjuje, da je dr. Pivko res pri Carzanu izdal postojanke svojega bataliona in okoliških postojank strojnih pušk. Tudi trdi, da so dr. Pivko in tovariši svoje vojaške in polske straže z žganjem napojili skratka, potrjuje vse od posl. Markhla podane izjave. Ker bi nam nadaljno polemiko v tej zadevi cenzura čisto gotovo vse zasegla, za to nam, uvmemo, pač ni možno, v tej zadevi še zastavljati svoje péro. Prišli bi kvečjemu še s kom drugim v konflikt. Moramo torej vsu stvar odložiti v današnjih okoliščinah na poznejši čas. Vsem našim priporočamo, da še enkrat preudarijo vse, kar se je v tej aferi pisalo. Umljivo je, da boče sedaj vsenemško časopisje vsejala vrisakalo, saj je dva meseca grizlo v trdem nagobčniku. Če se boče gonja nadaljevala — ohranimo mirno kri. Morda prav kmalu pridemo v tej zadevi z novim gradivom na dan. Boja pa nikakor ne nameravamo odložiti!

»Novi kurz«. Dunajska vlada pravi, da boče pričel proti nam »novi kurz«, katerega glavni namen boče omejitve jugoslovanske agitacije. Kaj hoče s tem vlada reči, si menda še sama ni prav na jasnem. »Omejitje«, bi se reklo — zatreti. To bi bilo protipostavno, ker se vrši naša jugoslovanska politika v povsem dopustnih mejah in nikakor ne stremi za čem takim, kar bi ogrozilo državo. Na drugi strani se pač mora tudi dunajska vlada zavedati, da bi bila igra z nasilijem vse preje, kot pa srečna misel. Naše ljudstvo ne dremlje več, kot je n. pr. l. 1914. Prestojajo torej le še šikane, ki bi jim bilo podvrženo od strani cenzure naše časopisje. No, belih lis smo navajeni mi in naši čitatelji; huje, dosti bolj, tudi tu ne more priti. Sicer pa imamo svoje shode. Pomisliti tudi treba, da je jugoslovansko gibanje nastalo brez posebnih vnanjih znakov, marveč takorekro potom dela od posamnika do posamnika. Morda se ti časi vrnejo? Morda! Te vrste pišemo onim našim, ki bodo — kar je neogibno — prišli v dotik z prav redkimi našimi omahljivci. Sicer pa je lahko, da gre pri vseh grožnjah za tisti revolver, ki je brez municije, ali pa, ki se sprožiti ne da. Kdor pazno čita naše nemške večje dnevnike, itak vidi, da so zmernejši z vsem nezado-



voljni in, da niti n. pr. od starosti slabotni »Tagespost« ne more prikriti svoje nervoznosti. Počakajmo in ohranimo mirno kri; to je prvo. Drugi glavni predpogoj je ta, trdno in neomajno stati za »Jugoslovanski klubom«. Naša neomajnost in trdnost v narodnem prepričanju in vstrajnosti, to je naša narodna bodočnost, to je naša narodna svoboda, neodvisnost!

Cesarjev obisk v Gradcu — odpočitek? Iz Gradca nam poročajo dne 29. aprila: »Izvajanja vsemeskih krogov na »Volkstag« dne 28. t. m. so napravila na gotove kroge prav mučen vtis, posebno, ker je za 9. maja napovedan za Gradec obisk cesarjev. Že v nedeljo pozno zvečer dne 28. t. m. je bilo vse polno govoric, ki so se v ponedeljek strnile v eno, da bo napovedani cesarjev obisk — odpade! Divljanje vsemeskih krogov je izzvalilo posebno v najvišjih krogih cerkvenih dostojanstvenikov in številnega plemstva najskrajšo ogorčenje in oster protest. Govori se, da je tudi pričakovati številnih disciplinarnih preiskav med državnim uradstvom in duhovščino. Tudi sodnija se baje zbirajo za razne govornike. Zupanu Piziju se delajo težki občutki, da ni zabil najhujšega. Od izvestnih strani se mu odziva, da bi pri eventualnem vsprejemu vladarja, še mogel pristopovati.

Dramatično društvo v Mariboru. Prihodnji občni zbor »Dramatičnega društva« se vrši dne 11. maja t. l. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Upati je, da pride društvo skoraj zopet v posest svojih lepih dvoran in odra, ki so mu bile doslej odtegnjene. Dolžnost mariborskih in okoliških Slovencev je obilen pristop k društvu, ki naj kmalu zopet bo naše družabno-narodno središče. Kot nekda, naj bodo zbirališče vseh slovenskih narodnih krogov mesta in okolice.

Svarilo. K našim narodnim društvom pristopa v zadnjem času prav pridno neki element, ki ni posebnega zaupanja vreden. Pohaja tudi redno slovensko družbo. Zdi se, da prisluškuje, ne morda kot konfident v pravem, pač pa v narodnem oziru.

Kje je doslednost? Še imamo med nami slovenske obitelji, ki s svojimi otroci izključno nemški govore. Če se šetajo dame teh naših krogov po cesti, napravijo vtis, da govorijo prav posebno ostenativno glasno, tako, da mora tudi vsak nemur to takoj opaziti (kar je končno ne pretežavno...). Da se za nimen hrbtom rojajo obrne in jo imenuje »dumme windische Gans«, kaj to stri? Če govoriš z otročadjo slovenski, te še za hudo silo razume, odgovora pa ti ne more dati, ker se staršem ne zdi treba govoriti z njo slovenski. Je to neskončno nizkotno samoponižanje.

## Vesti iz primorskih dežel.

Vojno odlikovanje. Z vojaškim zaslužnim križem tretjega razreda z vojni dekoracijo in meči je odlikovan črnovojniški poročnik Gustav Saunig črn. okr. p. 27., dod. polku št. 79.

Odlikovanje. Komisar finančne straže tržaškega fin. ravnateljstva Josip Logar je odlikovan z zlatim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetlinje z meči.

Zveza Jugoslov. železničarjev, podružnica Divača sklicuje na 12. maja ob 2. uri popoldne v gostilni gospoda A. Rebeca izredni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo o predlogih, ki se stavijo na zveznem obnem zboru v Ljubljani. 2. Delovanje zveze, poročila strokovni tajnik iz Trsta. 3. Tem se vabijo člani, njih družine in okoliške podružnice, da se tega tako važnega shoda polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Umrli je v Lokavcu pri Ajdovščini gospod Fran Rebec, posestnik, gostilničar in trgovec, priljubljen naroden mož.

Poziv. Bunc Sofia iz Skrbine št. 62 na Krasu, ki je bivala v begunskem taborišču v Steinklamu, baraka št. 76 in se je potem baje preselila v Celje, se pozivlja, da naznanj svoj natančen naslov Begunskemu oddelku deželnega odbora goriškega na Dunaju VIII. Schlesingerplatz 2/III. — Gre se za vojaško podporo.

Težka telesna poškodba. Pismonoša Friderik Padovan se je spri v neki gostilni v ulici Tessa v Trstu z nekim čevljarjem, katerega pozna samo po imenu Toni. Ko sta šla iz gostilne, sta se pričela in Padovan ga je baje udaril s pestjo, čevljar Toni pa je reagiral z nožem in je Padovana nevarno ranil. Toni je izginil, Padovana pa so spravili v bolnišnico in takoj operirali.

Razprava radi velikih špekulacij z manufakturnim blagom v Trstu. Pred tržaško kazensko sodnijo se je pričela v ponedeljek razprava proti trgovcu Francu Wokaču s Kranjskega, posestniku Antonu Cillo iz Dalmacije, trgovcu Justu Rahaminu iz Carigrada, Renatu Capellaniju, trgovcu iz Gorice, Evgenju Cuccanaru, trgovcu iz Trsta, Arturju Soletiju, agentu iz Trsta in Z. Zellerju, mešetariju iz Trsta, ki so obtoženi, da so nakupovali trgovine z manufakturnim blagom »en bloc« z namenom, da se blago kasneje proda z ogromnimi dobički. Prvi obtoženelec je nakupil, kakor pravi obtožnica, razne zaloge za svote 160.000 K, 510.000 K, 26.000 K, 235.000 K, 60.000 K, 120.000 K, 175.000 K in 60.000 K. Wokač je izjavil, da je res kupoval zaloge, ali radi tega, ker iz notranjosti od dobaviteljev ni dobil več zadosti blaga za svoje trgovine. Povedal je med drugim, da je bil v Trstu neki Žid iz Galicije, ki je pred njim odprodal iz Trsta blaga za tri milijone kron. Misli, da ko je namestništvo izdalo 280 dovoljenj za sklepanje takih kupčij, je bilo iz mesta odpelane blaga za okoli 40 milijonov kron. Izid razprave pričujemo prihodnjico.

## Spominjajte se političnih preganjancev

Prispevke pošiljajte na

dr. A. Sušnika, pisarna dr. K. Triller-ja Sedna ulica št. 2.

## Pozor na položnice.

Danes smo vsem onim naročnikom, ki jim je potekla naročilna ali jim poteka v kratkem, priložili položnice. Prosim vse, da se jih poslužijo takoj, da prejmemo naročnino pravočasno, kajti list se bo ustavljal teden dni. Na reklamacije zaradi ustavljenega pošiljanja ne moremo nikomur odgovorjati. Pri vsaki spremeni naslova naj se vedno navede stari in novi naslov, sicer je sprememba naslova nemogoča. Posebno velja to za naročnike na vojaških poštah. Eventualna darila naj se ne pošiljajo z naročnino, ampak samostojno po nakaznici. Prosim vse to uvaževati.

## Dnevne vesti.

— Rojstni dan cesarice Zite. Mestno županstvo vabi hišne posestnike, da v četrtek, dne 9. t. m. na rojstni dan cesarice Zite okrase svoje hiše z zastavami.

— Slovensna maša se vrši v četrtek 9. maja 1918 ob 10. dopoldne v stolnici cerkvi povodom rojstnega dne cesarice Zite.

— Odposlanstvo Jugoslovanskega kluba v Pragi. Z Dunaja nam poročajo: Jugoslovanski klub je sklenil odpotovati na slavnost Narodnega dnevala v Pragi sledeče člane: dr. Ravnharja, dr. Pogačnika, dr. Benkoviča, Brenciča, dr. Vukotiča, dr. Čingrija, prof. Spiničiča in dr. Trešiča. Odposlanstvo bo vodil ali podpredsednik kluba dr. Laginja ali pa podpredsednik zbornice vitez Pogačnik.

— Drobno delo za deklaracijo. Od Drave smo dobili tale dopis: Deklaracija obstoji iz besed. Besede pa morajo postati meso. Najlepši in najuglednejši program nima pomena, dokler stoji le na papirju; pomen se le dobi, ko preide v meso in kri pripadnikov. To morajo imeti pred očmi vsi, ki se dandanes pečajo s politiko. Jugoslovansko deklaracijo morajo sprejeti vsi slovenski stanovni in sloji: moški, ženske; mladi in stari. Ob nemško-slovenski meji bi se moralo vršiti najintenzivnejše delo po intencijah deklaracije. Ali je kaj opaziti v političnem okraju Maribor, ali v sodnem okraju Gornja Radgona? Nič! In kaj niže dol v Ljutomerškem, Ormoškem, Ptujškem, Rogoškem, Bistriškem okraju itd.? Vi odgovorj gospodje, ali res mislite, da zadostuje za Stajersko veliki shod v Zalcu in par prireditelj poslanca Brenciča? To je kaplja v Dravo! Meni se dozdeva, da smatrajo kmečki poslanci za nevarno, ali poniževalno, ako bi povabili tega ali onega na sodelovanje, sami pa obilnega dela ne morejo zmagati. Treba bo tedaj taktiko premeniti. Vsiheval se ne bode nobeden inteligent. Te prakse, da naj se prireajo shodi spet za vsako stranko posebe, ne maramo, ne odobravamo. Strankarstvo smo do dna izkusili pred vojno. Potratili smo preobilne duševne moči v medsebojnem prepiru. Slovensko strankarstvo je tako demoraliziralo sloje, da persekucije po izbruhu vojne niso povzročile nobenega odpora, ampak, da so prevzeli voditelti političnih strank posle zaničljivih denuncijantov in povzročiteljev persekucij. Nam ob meji je strankarstvo vedno le škodovalo; mi smo ga pobijali, toda zadušiti ga nismo mogli. Sedaj pa ga ne pustimo več na dan, v nobeni obliki in pod nobenim pogojem. Ključemo pa ponovno na skupno delo, ker resni so dnevi, in še postanejo bolji!

— Tudi upoštevanja vreden glas iz občinstva. V nedeljo sem se z več kmeti vozil iz Ljubljane v Kamnik. Pogovarjali so se o notici, ki so jo čitali po časopisih, da bodo odšli »Kmetovalci« tudi glasilu Sustersičeve Zadrugne centrale v Ljubljani. Tukaj bi moral biti g. dr. Sustersič, pa bi zvedel, kako sodi o njem slovenski kmet. Že 28 let sem ud c. kr. kmetijske družbe in kot tak bralec »Kmetovalca«, ki je vedno deloval za povzdigo kmetijskega stanu in se tudi lepo razvil. Sedaj pa hoče zapustiti to edino pravo pot in se postaviti v službo razdiralca našega gospodarskega dela. No, pa upam, da to ne bo dal časa, kot do prihodnjih volitev. Ako bi to imelo trajati dalj časa, takoj odstopim kot član Kmetijske družbe. Sustersičev evangelij bo bralo kmalu samo pečica kmetov. Navzoči so se vsi izjavili, da bodo zapustili takoj »Kmetovalca«.

— Imenovanje pri žrtnovniški pp. št. 27. Nadporočnikom sta imenovana Ciril Rušovec in Miha Bezla; poročnikom: Guar Joško, Hribar G., Makovec Pepi, Uran Ivan, Uran Dobromil, Kurinčič Fr. in Petrovič Stanko.

— Pozdrav slovenskih fantov z visokih snežnikov. Kar je v teh časih doma nemogoče, je mogoče v visokih snežnikih na tujih tleh. Slučajno smo se dobili in pri vesel zabavi se spominjamo tudi Vas. Slovence in Slovenci doma. Ključemo Vam vsem »Ziveli« do svidenja! Zorko J., narednik; Janko Kobilica, četov.; St. Florjančič, četov.; Dolžan Fr., četovodja; Faizl Rudo, četovodja; Rajh Izidor, četovodja; Francec Jožef, četovodja; Stružnih Ivan, desetnik; Čebul Fran, Grčar Stanko, topničar.

— Kdo ve kaj? Poročali smo pred kratkim, da se je vrnil iz ruskega viještva praporščak Ludjan Orel. Glede na to vest nam piše gospod vrni svetnik dr. A. Ferjančič, da je bil njegov sin poročnik Srečko ranjen in vjet isti dan, kakor praporščak Orel, to je 9. avgusta lani, bila sta skupaj v bolnišnici v Volčanskem, gub. Harkov, od koder sta pisala v oktobra domov. Od takrat dalje pa nima gospod dvorni svetnik o svojem sinu nikakega poročila več. Prosi se torej gospoda praporščaka Orla, ki je sam sporočil svojo vrnitev ni pa navedel naslova, naj naznanj svoj naslov, oziroma naj sporoči, kdor bi kaj vedel o poročniku Srečku Ferjančiču gospodu dvornemu svetniku dr. A. Ferjančiču na Verdu pri Vrhniki, pošta Vrhnika, Kranjsko.

— Invalidska šola v Ljubljani. Na invalidski šoli, koje vodstvo je poverjeno ravnateljstvu državne obrtne šole se je zadnje dni ustanovila posebna

čevlarska delavnica, ki jo vodi priznan čevlarski mojster in ki ima pravico, izdajati učna izpričevala. Invalidi, ki se žele naučiti čevljarstva ali pa se hočejo izpopolniti v tem obrtu, naj se zgledajo pri ravnateljstvu državne obrtne šole ali pri deželni komisiji za varstvo vračajočih se vojakov (pri deželni vladi) v Ljubljani.

— Imenovanja. Za kaznišničnega ravnatelja v Celju je imenovan upravitelj Oskar Fritsch, v Mariboru Henrik Bazalija in Moric Hans, za kaznišniškega upravitelja kontrolor Hugon Kroder v Mariboru in za kaznišniškega kontrolorja adjunkt Al. Flaschka v Celju.

— Rdeči križ. Sola za invalide v Ljubljani potrebuje nujno izobraženih, pomoznih strežnic, katere bi se izučile po svoji možnosti za maserke in ortopedično zdravljenje. — Pogoj: telesna sposobnost, dobro ime in znanje deželnih jezikov. Prosilke naj se zgledajo v pisarni Rdečega križa v Strossmayerjevi ulici št. 3, vsak dan med 11 in 12. uro popoldne in 2. in 4. uro popoldne. Tam izvedo nadaljnje pogoje. Zaznamujejo se istotam izprašane in pomožne bolniške strežnice.

— Občni zbor Akademije. Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija« ima v petek, dne 10. maja ob 8. zvečer v gostilniških prostorih »Narodnega doma« izredni občni zbor s tem - le dnevnim redom: Poročilo odbora, volitev, slučajnosti. Vsi, ki se zanimajo za ljudsko izobraževalno delo, se vabijo na ta občni zbor.

— Osrednje društvo c. kr. poštarjev in odpravnikov na Dunaju. Deželna skupina za Kranjsko in Primorsko ima dne 12. maja občni zbor v hotelu »Ilirija«.

— Iz Ukrajine nam poročajo: Rubelji velja v Odesi 2 K 25 v. severno od Odes, v Nowi - Ukraini in njenem okolišu 2 K. 1 Romanov rubelj = 1 1/2 Kerenjski rubelj = 1/2 Obost rubelj ali 1/50 K. — 30. infanterijska divizija je začasno ustavila vsako kupovanje živeža za v Avstrijo, s čimur je bil dosedaj zaposlen tudi prvi in drugi bataljon 97. pešpolka.

— Umrli je dolgoletni prefekt tukajšnje gluhonemne gosp. Ivan H. r. a. s. t. Naj v miru počiva!

— Tobačna nadomestila za tobačno nadomestilo. Danes izide razglas finančnega ministrstva, ki proglašja tobačne nadomestke in tobačne pridelke od 15. junija naprej za tobačni monopol.

— Promenadni koncert. Danes ob 7/6. popoldne bo svirala godba 27. črnovoj. pešpolka pri tivolskem gradu.

— Mestna zastavljavica ljubljanskega naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 16. maja redna mesečna dražba v mesecu septembru 1917 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.) od 3. do 6. popoldne v uradni prostorih, Prečna ulica št. 2. — Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč je najkasneje zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

— Mestni popisovalni urad bo v soboto, dne 11. maja redni sestanek uradnih prostorov za stranke zaprt. Izjema velja samo za res nujne in neodložljive zadeve.

— Prijetna tatica. V Gabrju pri Dobravi se je neka Marija Olinč priključila v stanovanje Matije Podobnikarja in tam nabrala razne oblike, sukanca, sukanca, masti in živil v vrednosti nad 2500 kron. Baš ko je hotela to blago odnesti, jo je zalotil neki mladenič. Tatico so izročili sodnji.

— Dva transilivska jermena sta izgnila iz Repičeve žage v Zapužah, dolga šest in osem metrov.

— Tatvina v Homcu je prišel zvečer na dvorčice Nastranovega mlina voznik, za katerega se ni nihče zanimal. Vzel je iz skladišča več vrečk moke in zdroba in se odpeljal. Čez nekaj dni so ga orožniki izsledili.

— Ogenj. Posestniki Azati Bonisejna v Dolaskem je napravil požar škode okoli 4000 K.

— V starem dvoru v škofjeloskem okraju so odnesli tatovi trgovcu Antonu Kalanu vrečo z 80 kg pšenice moke, več konserv in drugih živil. Čez par dni so pa zopet vložili tam in odnesli 160 kg moke in nekaj drugih reči.

— Aproxivacija v Selcih. Karte za sladkor smo že dobili, a sladkorja niti še ne za mesec april t. l. Pa tudi mesa ni pri nas dobili. Dobivati bi ga imeli samo iz Železnikov, v resnici ga pa ne dobivajo niti bolniki. Zalostno je, da se niti v Selcih ne seka več mesa. To so neznozne razmere! Od c. kr. glavarstva pričakujemo, da odpravi te nedostatke.

— Tamburaško društvo »Kolo« v Trbovljah priredi v nedeljo, dne 12. maja izlet na Dol pri Hrastniku in obenem veselico v gostilniških prostorih gosp. Dragarja. Izlet se vrši samo ob lepem vremenu. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— Ptujška čitalnica. Dne 28. aprila je ptujška čitalnica priredila freto in obenem zadnjo predstavo v tej sezoni. Vse tri prireditve so dobro uspele, za kar se je zahvaliti gđ. igralcem in gđ. igralcem, ki so svojo nalogo v vseh treh slučajih izborni rešili, za tem cenjenim damam, ki so uprizaritvijo najpožrtvovalneje pomagale s posojanjem potrebnih rekvizit, kakor tudi slavnemu občinstvu iz mesta in okolice, ki je z mnogostrovnim obiskom posvedočilo, da ve ceniti požrtvovalnost naših narodnih delavcev. Med predstavo je bila na čitalnici od zlobne roke s kamnom udana šipa, vredna 200 kron. Sproh je opaziti, da je gotovim ptujskim krogom vsako narodno gibanje med Slovenci sila neljubo.

— Kino Ideal. Opozorjamo vložno p. n. občinstvo na uprizaritve filma »Vešča«. To je največja senzacija te sezone, silajno umetniško delo neprekosljive lepote. Na vložku izlarske rutine je igra znamenite umetnice Lidije Borell, ki igra naslovno vlogo. »Vešča« je žalostna v petih deelah iz življenja nesrečne umetnice. Predvajala se bo od petka 10. maja do srede 14. maja. Vseled visokih nabavnih stroškov neznatno zvišanje vstopnine. Zadnja predstava ob 7/9. zvečer s spremljevanjem izbornega gledališkega orkestra. — Kino Ideal.

— Oseba, ki je dne 6. maja ob 7/4. popoldne v Tivoliju pobrala črno torbico z rdečo legitimacijo za vožnjo in malino vsoto denarja, je dobro znana ter se proš, da odda proti dobri nagradi stvar na glavni policiji, da se izogne neprilicam. 2181

— Pri trganju, revmatizmu v glavi, ledih in ramenih se s prirodno »Franc-Jozefovo grenčico« doseže lahko telesno odvajanje z lahko in zmerno razbremenitvijo prebavilne poti, ki poživlja izločitev seči in menjavanje snovi ter čiščenje krvi.

## Aproxivacija.

— Krušne komisije bodo uradovale v petek dne 10. maja ob 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

— Kruh na izkaznice št. 20 se dobi od nedelje naprej zopet v pekariji gosp. Pirca, Sv. Petra cesta.

— Prodajalci sladkorja v IV. okraju naj se zgledajo takoj v mestni posetovalnici, kjer dobe nakazilo za kavino mešanico. Vrstni red prodaje kavine mešanice se objavi v listih.

— Kavina mešanica za IV. okraj. Stranke iz IV. okraja dobe v petek pri krušni komisiji izkaznice za kavino, ki bodo numerirane. Kavino mešanico dobe stranke od toka 14. maja do sobote 18. maja na numerirane izkaznice za kavino: št. 42 pri g. Meinu, Selenburgova ulica; št. 43 pri g. Staculu, Selenburgova ulica; št. 44 pri g. Elbertu, Zvezda; št. 45 pri g. Tavčarju; št. 47 pri g. Leskovcu & Medenu, Jurčičev trg; št. 48 pri Ješetu, Rimska cesta; št. 49 pri g. Medici, Tržaška cesta; št. 50 pri gosp. Jemcu, Tržaška cesta; št. 57 pri gosp. Premku, Pred Igriščem; št. 73 pri gosp. Meinu, Selenburgova ulica.

— Člani vojne zveze v IV. okraju ne dobe izkaznic za kavino, ker jo bodo dobili v vojni zvezi na nakaznice brez števil, katere imajo že v rokah.

— Zabela za III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami III. in IV. uradniške skupine prejmejo zabelo v petek popoldne dne 10. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: III. uradniška skupina od 2. do pol 3. št. 1 do 50, od pol 3. do 3. št. 51 do 100, od 3. do pol 4. št. 101 do konca. — IV. uradniška skupina od pol 4. do 4. št. 1 do 50, od 4. do pol 5. št. 51 do 100, od pol 5. do 6. št. 101 do konca. — Vsaka oseba dobi 1/4 kg; kilogram stane 20 kron.

— Testenine za ubožno akcijo se bodo nakazovale v mestni posetovalnici in sicer le onim strankam ubožnih akcij, ki še niso dobile testenine v mesecu marcu in aprilu. Na vrsto pridejo stranke: I. z zelenimi A in B izkaznicami št. 1 do 300 dne 14. t. m.; II. z zelenimi B izkaznicami: št. 300 do 900 dne 15. t. m., št. 900 do 1500 dne 16. t. m., št. 1500 do 2100 dne 17. t. m., št. 2100 do konca dne 18. t. m. III. z rumenimi C izkaznicami: št. 1 do 600 dne 21. t. m., št. 600 do 1200 dne 22. t. m., št. 1200 do 1800 dne 23. t. m., št. 1800 do 2400 dne 24. t. m., od 2400 naprej dne 25. t. m. — VI. z B in C izkaznicami za Vič dne 27. maja. — Z B in C izkaznicami za Moste dne 28. maja. — Da ne bode po nepotrebnem nastavljanja, se še enkrat opozarja, da dobe teste stranke ubožnih akcij testenine, katere jih niso dobile že v mesecu marcu in aprilu.

— Oddaja semenskega krompirja. Mestna aproxivacija je razpisala oddajo semenskega krompirja za pretečni ponedeljek, toda stranke še sedaj niso prišle vse po krompir, temveč prihajajo še vedno posamezni zamudniki, katerim pa nikakor ni mogoče vsak čas postreči. Zaradi tega določamo za te zamudnike petek, 10. dan tega meseca. Naznanjenega dne naj pridejo vsi k Mühleisnu na Dunajsko cesto od 8. do 11. ure popoldne z izkaznicami, ki so jih dobili pri vojnižnem zavodu. Kdor ne pride ob tem času, bo ostal brez semenskega krompirja. Vsakomur je na izbiro galski krompir po 35 v kilogram ali domač krompir po 1 K 20 v.

— Čevlji z lesenimi podplati. Mestna aproxivacija bo oddajala čevlje z lesenimi podplati poslom v petek dne 10. t. m. popoldne od 2. do 4. v svojem uradu na Poljanski cesti.

— Marmelada za Moste. Občani Most, ki imajo rumene izkaznice ubožne akcije s črko B ali C, prejmejo marmelado v petek 10. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: Stranke z rumenimi izkaznicami B: od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do konca. — Stranke z rumenimi izkaznicami C: popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1 do 120, od pol 3. do pol 4. št. 121 do 240, od pol 4. do pol 5. št. 241 do 360, od pol 5. do pol 6. št. 361 do konca. — Vsaka oseba dobi pol kilograma, kilogram stane 2 K.

— Žito iz Ukrajine v Gradcu. Poročajo iz Gradca, da je dospelo tja žito iz Ukrajine, katero sedaj meljejo. Zbog tega pričakujejo, da se v kratkem zboljša kruh. Moka iz Ukrajine je jako dobra, tako nam zatrjuje neki gospod v Ljubljani, ki je že imel to srečo, da je jedel moko iz Ukrajine. V Gradcu torej pričakujejo boljši kruh. Kdaj se zboljša pri nas?

## Prosveta.

— Koncert tržaške podružnice Glasbene Matice, ki se je vršil v nedeljo, je uspel jako dobro v vsakem oziru. Zbor okoli 80 pev in pevcev pod vodstvom povodje gosp. K. Mahkote, je dovršil vse točke najlepše, posebno pa se je odlikovala gospa Pavla Bole - Lovčeta s svojim priključnim sopranom. Dvorana Narodnega doma je bila polna.

— Slovensko gledališče v Trstu. V soboto so uprizarili v tržaškem Narodnem domu izkaz »Perjanica«. Vloga Leblanca je igral režiser Skrbušek. Uspeh popoln. Igra se ponovi jutri.

## Izpred sodišča.

Prijateljci okradla. Marija Kosič, 21 let stara, iz Mirna pri Gorici, delavka, je prišla na obisk k svojima prijateljicama, Magdaleni Komjanc in njeni hčeri Katarini omoženi Konic v Zgornjo Šiško ter tam, ko jih ni bilo doma, vzela prvi 324 K, drugi pa 1350 kron in dve rjuhi. Pri hišni preiskavi so našli pri njej 8 1/2 kg prekajenega svinskega mesa in še posebej 10 kg pre-

kajenega mesa, ki je bil last Magdalene Komjanc. Obsojena je bila na 8 mesecev težke ječe.

Živila je »preskrboval« strankam. Franc Kržmanc, 28 let star, na Vič pristojen, 21 krat predkaznovan, je objubil raznim strankam, da jim bo preskrbel živila, za kar je od njih zahteval predujme. Opeharil je na ta način sedem žensk za 442 K. Neki drugi, njemu popolnoma neznani Mariji Hočevarjevi, iz Gradčice, občina Krka, katero je srečal pred gostilno pri »belem Kranjcu« v Florjanski ulici je objubil, da ji bo preskrbel petroleje in jo pozval, naj gre z njim, da se pogovorita. Šla sta v neko gostilno in ko je plačala vino, je vzela iz nedrjev 150 kron za petroleje. Obtoženec je rekel, da ga ima shranjenega v bližini v Ozki ulici. Komaj sta stopila iz gostilne, jo je zabil v drugo ulico, kjer ji je hipoma iztrgal denar, 150 K, iz rok ter zbežal. Ko so obdolženca izpustili od vojakov, si je izposodil od svojega tovariša Filipa Marinška civilno obleko, srajco in čevlje v vrednosti 150 kron, katere stvari mu pa ni vrnil in ne škodo poravnal. Sodišče ga je obsodilo na dve leti težke ječe, po prestani kazni ga postavijo pod policijsko nadzorstvo.

## Razne stvari.

— Karta za čevlje se uvede na Ogrskem dne 15. maja.

— Prebivalstvo v Benetkah. Švicarski listi poročajo, da je po evakuaciji Benetk od 170.000 prebivalcev jih ostalo tam še 60.000.

— Kako Amerikanci sovražijo Nemce, nam dokazuje dejstvo, da je bilo pred kratkim iz metropolitanske opere v New Yorku odpuščenih 19 nemških umetnikov, med njimi znana Leonhardt in Frieda Hampel.

— Po desetih letih. Zupni urad v Ornovicah v Bukovini je poslal leta 1908. zupnemu uradu v Solnici naznanilo o smrti Ladislava Fiala. To naznanilo je došlo v Solnico te dni, torej po desetih letih.

— Krizarica zadela na parnik. Nedaleč od Delavare je zadela, kakor se poroča iz Londona, krizarica na obrežju parnik City of Athens. Potonilo je 74 oseb, 61 je bilo rešenih. Parnik se je potopil v 7 minutah.

— Dvesto milijonov lir nacionalne podpore za italijanske vojake. Z italijanske meje poročajo, da je zakladnik minister Nitti zahteval od italijanskih industrijalcev, ko so zborovali v Rimu, za to leto v prid nacionalne vojaške podpore prostovoljnih denoskov za najmanj 200 milijonov lir.

— 116.000 komadov goveje živine je potrebovala italijanska armada za mesec marec 1918. To je povedal v senatu vojni minister Zuppelli. Narasla je ta potreba v glavnem vsled begunske oskrbe in ker je armada izgubila v Benečiji ogromne množine mesnih konzerv.

— Prva angleška ladja z električnim obratom. Iz Londona: V kratkem času pričnjo voziti angleška ladja 6400 ton z električnim obratom. Nalagati bo mogla 8 do 10 odstotkov več nego navaden parnik te velikosti in bo porabila mnogo manj goriva.

— Prebivalstvo v Benetkah. Švicarski Lentante pri Comu v Italiji je umrla 80 let stara markiza Raimondi, katere tragični zakon z Garibaldijem je znan. Kmalu po poroki je bil Garibaldi obvešen, da njegova žena ljubi enega izmed njegovih oficirjev, nakar je sledila takoj razporka.

— Caruso kot bolni govornik. Agenzija Stefani poroča, da je imel slavni junaški tenorist Caruso v newyorškem metropolitanskem gledališču govor, v katerem je napovedoval vsled bojne pomoči Italije in Amerike bližnjo zmago civilizacije na zapadni fronti in popolno uničenje nemškega barbarstva. Burno so odobraval njegove besede.

— Nemec, ki ga je strah pred Nemčijo. »Arbeiter Zeitung« piše: Reuterjev urad razširja vest, da se je londonski tovarnar milijonar Brandauer, ki je bil na Angleškem interniran, zastrupil z veronalom, ker mu je bilo ljubše, umreti kakor pa vrniti se v Nemčijo, kar se je imelo zgod



K. št. B II 322/8 ex 1918.

# Razglas.

Na podlagi dne 23. aprila 1918 v državnem zakoniku kos LXXI., št. 145 dogovorno z ministrstvom za notranje zadeve razglašene odredbe c. kr. finančnega ministrstva z dne 15. aprila 1918 glede ureditve oddajanja tobaka kadilcem, se razglašajo kadilcem in tobačnim razpečevalcem sledeče v ravnanje:

Počenši s 17. junijem 1918 bodo v prvi vrsti določeni od trafikantov prejeti tobačni izdelki za oddajo osebam vpisanim v seznamek odjemalcev trafike (stalnim odjemalcem).

C. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani bo določilo izmero, ki jo je rezervirati vsaki teden stalnim odjemalcem vsakega tobačnega založnega okraja (množina pripadajoča stalnim odjemalcem).

Sele morebitni ostanek se bo oddajal osebam nevpisanim v seznamku odjemalcev (nestalnim odjemalcem trafike) (množina pripadajoča nestalnim odjemalcem trafike).

Kot stalni odjemalci se vpisujejo v seznamek odjemalcev samo moški, ki

so že prekoračili začetkom koledarskega leta prijave 17. leto, in ki se nahajajo ne samo mimogrede v kraju trafike (ali v krajevni soseski brez trafike).

Načeloma se ne vpisujejo v seznamek odjemalcev:

1. Vse aktivno moštvo c. kr. armade, vojne mornarice, avstr. kakor tudi ogr. domobranstva in žrnovojnštva, prostovoljnih formacij, potem strelcev in članov veteranskih društev, če opravljajo vojaško službo;

2. vse aktivno moštvo zveznih armad;

3. moštvo c. kr. žandarmerije, c. kr. finančne straže in žrebarstva;

4. vojaštvo policijskega stražnega kora in oddelkovih komand kaznivcev.

Vsi ti vojaški se na vpisujejo v seznamek stalnih odjemalcev pod sledečimi pogoji namreč, da ne bivajo na Kranjskem samo mimogrede, da nimajo pravice do dobivanja tobaka od vojaške oblasti, ali da prejemajo namesto istega denarni relutum, ali da se sami prehranjujejo; aktivni gažisti in vojaški armade v fronti, ki so na dopustu, za čas istega, ako traja dopust dalje kot 4 tedne.

V Ljubljani se vpisujejo v seznamek odjemalcev osebe, ki stanujejo ali so zaposlene v enem desetih mestnih

okrajih, kjer so postavljene trafike. V mestnih vojašnicah se nahajajoče trafike in v temporelna trafika na ljubljanskem gradu so pa določene le za tamkaj nastanjen aktivno vojaštvo, odnose pa za tamkajšnje internirance in vojne vjetnike.

Železniški uslužbenci naj se prijavijo v trafikah na kolodvorih oziroma v sosednjih trafikah.

Vsaki kadilec sme biti vpisan kot stalni odjemalec le v eni trafiki. Če je vpisana ena in ista oseba v seznamkih več trafik, se ista izbriše iz vseh seznamkov in je izključena za vso prihodnost od vpisa kot stalni odjemalec, tako osebo se tudi naznani politični oblasti prve instance, da jo kaznuje po § 25. te odredbe z denarno globo do 5000 K ali za zaporom do 6 tednov.

Kadilci naj se prijavljajo v svrhu vpisa v seznamek stalnih odjemalcev osebno ali po pooblaščenec v trafiki, najbližji stanovišču ali kraju zaposlenja. V nobeni teh trafik v seznam stalnih odjemalcev sprejeti kadilci naj se pa javijo pri oddelku finančne straže svojega domovljišča oziroma kraja zaposlenja.

Prijave v svrhu vpisa v seznamek stalnih odjemalcev se sprejemajo v tobačnih trafikah vsaki dan dopoldne

med 8. in 12. uro in popoldne med 2. in 6. uro ter se zaključijo z dnem 17. maja 1918 prijave pri oddelkih finančne straže se pa sprejemajo samo na dan 18. maja pa med 8. in 12. uro dopoldne.

Vsak kadilec ima izročiti prijavno listino v velikosti dopisnice, čitljivo pisano z verodostojnimi sledečimi napovedmi:

1. natančno označbo trafike (krstno ime in priimek imetelja iste, kraj, občina, davčni okraj), v koje seznamek odjemalcev hoče biti vpisan;

2. svoje ime in priimek;

3. svoje rojstno leto;

4. svoj poklic;

5. navedbo, če in kje opravlja vojaško službo;

6. svoje stalno domo- (službo) vališče, občino, okraj;

7. natančni naslov svojega sedanjega stanovanja (stalno stanovanje, hotel, penzija, prenočevališče tujece itd., ime oddajalca sobe ali postelje);

8. naslov svojega zaposlenja, kjer se nahaja po dnevi, pisarna, trgovina, tovarna itd.).

Prijavni list pod točko 1—4 spredaj navedenih vojaških oseb mora biti potrjen od c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani, da smejo biti sprejeti v seznamek stalnih odjemalcev, katero

potrdilo se jim bo izstavilo na podlagi potrdila predstojne komande (vojaške oblasti), ali da nimajo pravice do vojaškega tobaka, ali do prejemanja namesto tobaka relutum v denariu, ali da se sami prehranjujejo, oziroma na podlagi listine o dopustu.

Trafikantje in organi finančne straže imajo zavrniti prijave kadilcev, ki ne zadoščajo tem predpisom ali po navedbah prijavitelne liste, ali po njim znanih okoliščinah, kakor tudi prijave brez predpisanih podatkov, istotako nečitljive prijave; trafikantje imajo zavrniti tudi take prijave, ki presegajo število stalnih odjemalcev, katerih bi ne mogli z dosedanjim tedensko množino tobaka nikakor postreči. Če finančna straža ni sprejela prijave, odloči v tem končno finančno ravnateljstvo.

Po preteku za prijave določenega roka, imajo trafikanti vse prijave dobro zaviti ter iste z navedbo njih števila na zavrtku nemudoma vposlati pristojnemu oddelku finančne straže.

Kadilci bodo dobivali tobačne karte proti legitimaciji pri pristojnem oddelku finančne straže, v času, ki se sebebi objavi v časniških dnevnikih.

C. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani, dne 8. maja 1918.

Brez posebnega obvestila. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

**Ivan Hrast**  
nadučitelj v pokoju

v torek, dne 7. t. m., ob 9. uri zvečer, po dolgem, mukepolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 9. majnika 1918, ob 2. uri popoldne, iz mrtvaške veže v deželni bolnici na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 8. majnika 1918.

Ivana Hrast, soproga. Oskar Hrast, sin.  
Vsi ostali sorodniki.

Dne 7. t. m. je preminul dragi tovariš in večletni prefekt tukajšnje gluhošolnice, gospod

**Ivan Hrast.**

Pogreb bo v četrtek 9. t. m. popoldan.  
Sveti mu večna luč!

Ravnateljstvo gluhošolnice.

**Zahvala.**

Za mnogo dokazov odkritosrčnega sočutja povodom bridke izgube predragega nam sinčka

**METODA**

iskrena hvala. 2189

Družina Pavla Ivo Rutar, Slap.

**LICITACIJA KONJ.**

Pri razpečevalnici konj na Rakeku se vrši dne 14. maja ob 9. uri popoldne licitacija konj. K tej pride 9 vojaških okrepčila potrebnih konj in 5 zrebet.

K licitaciji se bodo pustili le taki kupci, ki imajo zato od glavarstva izstavljeno legitimacijo, s katero se izkažejo, da so res poljedelci. Ugodnosti, katere ima kupec takih konj, se bode razglasile pri licitaciji konj.

**Plutove zamaške**

rabljene pa ne  
zlovljene nove K 35.—  
za 1 kg čiste teže prevzame vsako množino K 50.—  
vprašanja po povzetju 2179

I. Kellner, Praga, Ziegengasse 5.

**Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani**

Delniška glavica 10.000.000 kron. Stritarjeva ulica števil. 2. Rezervni fond okroglo 2.000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

**Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.**

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske edite.

**Klavir se prodaja**  
v Prisojaj ulici št. 1. v II. nadstropju. 2206

**Prodaja se v Opatiji majhna hiša z vrtom.** — Več pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2207

**Prodaja se KOZA z dvema kozličema.** Kje, pove upr. »Slovenskega Naroda«. 2210

**Dva soda napredaj:** 28.30 L, 21.85 L. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 2203

**KONJ** 3 leta star, 11 pesti visok, z opremo, se prodaja. Istotam se dobi mlada koza z enim mladičem. Ogleda se lahko na Cesti na Loko št. 22, Trnovo, Ljub. 2189

**Tesarje in mizarje** proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbjeno) sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica št. 11. 175

**Pridnega, poštenega zlatarskega vajenca** takoj sprejme Lud. Černo, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 2043

**Praktične bluze** boljše blago v različnih barvah. — Cena K 45.— do 56.— Marije Terenzije cesta št. 13, II. nadstropje, vrata 107. 2170

**ŽAGAR** za navadno (venecijansko) žago proti dobrem zaslužku če tudi z družino, se takoj sprejme. Dobi tudi živila po primerni ceni. — Pofasnila pri Franc Selencu, vodji tovarne v Trebnjem, Dolenjsko. 2114

**Krapinske Toplice** (Hrvatsko). zdravilo protin, revma, ischias. Pojasnila in prospekti zastoj. Dobra prehrana zagotovljena. 1421

**Lep godbeni avtomat** svetovno znane trvdke Popper, s tičjim petjem, izborno ohranjen se prodaja. Visok 2 m 80 cm. — E. Jogičica nasl. Selo, p. Žirovnica, Gorenjsko. 2150

**Starejše dekle,** ki zna dobro kuhati, zastopi hišna in tudi kmetijska dela, razume deželna jezika in ima samo letna spravevala, želi službo s 1. junijem. — Ponudbe pod Ana Šibovo, Storo pri Celju, Štajersko. 2195

**Stanovanje** z 2 ali 3 sobami in kuhinjo 1600 mirna stranka 2 oseb brez otrok za takoj ali avgustov termin. Kdor preskrbi, dobi nagrado 10 kg sladkorja ali 2 kg čiste masti. Ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod šifro: »Mirna stranka 34/2144«. 2179

**Spreten zanesljiv dnevni krojač,** ki zna tudi prikojevati, slovenščine in nemščine popolnoma vešč se proti prav dobremu plačilu takoj sprejme. — Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 2213

**Učiteljica** išče službo e ko vzgojiteljica bodisi v mestu ali na deželi. — Naslov je oddati na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod 444/2157.

**Kupi se nova ali dobro ohranjena pelerina** ali se tudi zamenja za živila. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2219

**Prodaja se novo žensko kolo** s staro pnevmatiko. Poizve se Sv. Petra cesta št. 77 na dvorišču, Ljubljana. 2217

**Dobro dnevni krojač** za veliko delo event. tudi po kosih, se sprejme takoj. — Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2212

**Mlada, krotka LISICA,** prav ljubka, se ceno prodaja v Rebrli 11, Ljubljana. 2205

**Prodajalniški sluga** z dobrimi izpričevaji, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se sprejme takoj. — Pogoji: pošten in zanesljiv. Kje, pove uprav. »Sloven. Narod«. 2215

**Moške obleke,** 3 nove, 1 moška zimska suknja, 1 površnik, 2 moška klobuka, 2 izprehajalci, 1 srebrna moška ura, višeta petrolejska svetiljka in nekaj italijanskih knjig se ceno prodaja. Mestni trg 17, vrata 10 od 3—6 popoldne. 2211

**Jurist** vojaštine prost, z daljšo prometno pisarniško prakso (spricevalo na razpolago) išče primerne službe. — Nastop takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe pod »eksistenčni minimum 2209« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2193

**Kuhinja za južno železniško osebje** rabi dve izvežbani, urni 2193

**kuhinjski dekli,** ki ste saj deloma zmožni nemškega jezika. Plača mesečno K 50.—, hrana, stanovanje in prosta vožnja. Ponudbe naj se pošljejo na postojenščina juž. železnice v Zidanem mostu.

**Spreten prodajalec** z dobrimi izpričevaji, ki zna nekoliko dekorirati izložbe, iz galanterijske in manufakturne stroke, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, z dobrimi priporočili, se takoj sprejme. — Nemško pisane ponudbe z zahtevno plače in sliko pod: »R. B. 3/2144« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2172

**LIMONOV SOK** umeten, s saharinom ojačen, koncentriran, finega vonja, izdaten in stanovitven razpošiljam od 5 kg naprej po kg K 10.— po povzetju. Tudi malnov sok. 2172

**Adolf Tosek, Praga-Vino-** grad št. 1274/17. Za večje odjeme specialne ponudbe. Uvedeni zastopniki se iščejo.

**Iščem lokal** za mesec maj ali junij. Ponudbe pod »R. B. 2192« na uprav. »Slov. Narod«. 2204

**Išče se v najem LOKAL** za opravo, za trgovino na prometnem kraju v Ljubljani ali predmestju. Ponudbe pod »lokal 2201« na uprav. »Slov. Narod«. 2197

**Išče se za takoj samostojna domača šivilja.** Naslov pove uprav. »Slov. Narod«. 2196

**V Gradcu** je naprodaj nekaj dobro se obrestujočih hiš. Cena do 150.000 kron. Ponudbe pod: »Prilika 2199« na upravništvo lista. 2197

**Dr. Ferdinand Müller** odvetnik v Celovcu, išče stenografino. Nastop 15. junija 1918. 2135

**Mlada gospa s triletnim fantkom** in služkinjo išče za 6 tednov od 20. maja dalje

**sobo** z dvema posteljama in hrano, proti delni povrnitvi z živili. Pisane ponudbe se prosijo na uprav. »Slov. Narod« pod »št. 1957/2202«. 2153

**Soja - fižol** najboljši nadomestilo za kavo se dobi pri Sever & komp., preje Peter Lasnik, Ljubljana. — 20 gr z navodilom, kako se sadi, stane 80 vira. Pridetek je 40-kratno. 2153

**Išče se za avgustov termin stanovanje** obstoječe iz dveh sob, kuhinje, pritliklin ter z električno razsvetljavo. — Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod »M. D. 18/1553«. 2193

**Prazne vreče** vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma J. Kušlan, Kranj, Gor. Istotam se sprejme trgovski učenec.

**HELA MOJA KINO CENTRAL** v deželnem gledališču.

V torek in sredo ob pol 6., 7., 9. zvečer, v četrtek na praznik ob pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer v prekrasnem filmu

**Kadar ljubim.** Ni za mladino.

Predstave za otroke jutri v sredo ob 4. in v četrtek ob pol 11. do popoldne in 3. popoldne. Velezanimivni filmi.

**PREDNAZNANILO.** V petek: HELA MOJA v tridejanski izvrstni veseloigri Kdo me poljubi? — Liza Weiss v prvovrstni drami: PLANINKA. 2186

**50 kg krompirja** ter nekaj kaše, ričeta in fižola dam za dobro ohranjeno otroško posteljico. Kje, pove uprav. »Sloven. Narod«. 2204

**Prodaja se lepa rjava zimska obleka** (loplca in krilo). Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. 2197

**Sprejme se postrežnica** za 2 uri dopoldan. — Kolodvorska ulica 35/1. 2159

**DELAVCI** vsake starosti se sprejme. Javiti se je v c. in kr. tvornici glinaste prsti (Tonerdelfabrik) Moste pri Ljubljani. 2173

**Sprejme se takoj** proti dobri plači sluga za trgovino Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 2162

**Kupiti želim na Dolenjskem ali na Spod. Štajerskem ali na Pos. Štajerskem POSESTVO** do srednje velikosti. Ponudbe z navedbo kraja, lege in cene na naslov: »P. Dunaj 20, Transtrasse 5/9. 2142

**Delavce in delavke** sprejme takoj v službo strojna tovarna Saman & Co v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4—5 popoldne. 2200

**Iz proste roke se prodaja takoj do 14. t. m.** 2190

**1 steklena stena.** Več se poizve pri g. Lončarju, Stritarjeva ulica 2.

**Išče se KUCHARICA** ki zna samostojno kuhati in opravljati tudi druga domača dela. — Kdo, pove upravništvo »Sloven. Naroda«. 2143



**Sprejme se deklica**

poštenih staršev 14—15 let stara, k  
prokom. Plača po dogovoru. Naslov  
pri upravnistvu »Slov. Narod«. 2160

**Proda se iz proste roke  
pritlična hiša.**

V hiši se nahaja gostilniška obrt in  
trafika. — **Ceh Alojzij, Rožna do-  
lina 107.** 2161

**Kupi se hiša**

s posestvom v kateri se nahaja ali  
se je že nahajala dobra idoča trgovina.  
Najraje v trgu ali kakem večjem kraju.  
Ponudbe je navesti z navedbo cene in  
pogoji pod „**Trgovska hiša 40 1908**“  
na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

**Isčem  
::stanovanje::**

3—4 sob z električno razsvetljavo in  
vsemi pritliklinami za takoj ali za me-  
sec avgust. **Matej Hubad**, koncertni  
vodja. 2154

**Krojačice**

spretno samostojne šivilje za fino delo  
po meri za jope, krila in talje, stalna  
mesta, išče modni salon **Luigia Mo-  
hava, Zagreb, Ilica 42.** 2176

**Krmilna pesa**

prava severonemška, se dobi pri **Sever  
& komp.** preje **Peter Lassnik, Ljub-  
ljana, Marijin trg.** 1944

**Isče se**

podjetna oseba z ma-  
lim kapitalom, katera  
bi se preselila v okupirano ozemlje  
Italije, da otvori tam 2133

**Resna ženitna  
ponudba.**

Vdovec, v 34. letu, popolnoma sam, vo-  
jašine oproščen, z lepim posestvom,  
večjo lesno trgovino in parno žago, se  
želi seznaniti ter takoj, ali pozneje po-  
ročiti z boljšo gospodino ali vdovo  
brez otrok. Prednost ima tista, ki bi  
imela veselje do kmetijskega vodstva.  
Prosi se samo resne ponudbe, ako le  
mogoče s sliko, na upravo »Slovenske-  
ga Naroda“ pod „**Bodočnost 1994**“.  
Tajnost zanjčena.

**DAMSKA+**

**MESEČNA PREVEZA**  
zdravniško priporočena  
Varuje pred prehlaje-  
njem, dobro vsesava,  
pije, komoda in prak-  
tična, varčuje perilo, se  
dobro pere ter ostane  
vedno mehka. Komplet-  
na garnitura K 12.—,  
18.—, na leta trpežna K 24.— 30.—  
najfinejša pa K 36.— in K 42.—  
Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk  
iznimajni aparat 40.—, 45.— K. Po-  
siljatev diskretna. — Higijena, blaga  
trgovina **Sl. Potoky Damsj, VI.  
Siegengasse 15.** 1199

**Kupujem zmedene  
ženske lase.**

**Stefan Strmoli,**  
**Ljubljana, Pod Zrnanč št. 3.**

**POZOR!** Zaradi vpoklicanja v  
vojaško službovanje je lokal odprt  
samo za prodajo biaga in sicer  
vsaki dan samo od 9. do pol 1.  
in v nedeljo od 8. do 11. ure dop.

**SOLALI**  
najboljše cigaretne papirje  
trgovina z cigaretnim papirjem in z omejeno zavezo Baybush, Galicija.

**Lepota je sreča!**

Po dolgoletnem raziskavanju na polju negovanja lepote se je konečno  
posrečilo, najti novo metodo, po kateri se vse nadležne kožne neči-  
stosti kot pege, zajedci, mozolji, gube, nosna in obrazna rdečica te-  
kom nekaj dni sigurno odstranijo na kar zadobi obraz, tudi pri sta-  
rejših damah, mladostno sveže rožnato lice. Učinek je presenetljiv in  
ta recept so silajno priporočili sloveči zdravniki. Tisoči prostovoljnih  
priznanj! Vsakomur dajem proti retour-znamki **popolnoma zastonj**  
pojasnila. Pišite takoj na: **L. Becker, Dunaj 56, Predal 19.**  
oddelek 39. 1192

**Valentin Lucin**  
**Jožica Lucin roj. Bajt**  
— poročena. —  
**Ljubljana, dne 8. maja 1918.**  
2174

**Kupite le domač izdelek! to je**  
**Emona**  
**PRIZNANO** **NATBOLJŠE**  
**pralni prašek**  
Dobiva se vseh prodajalnih!

Pri vseh vlogah je navesti nastopno  
opravilno številko. Oprav. štev. **№ I 518/18**

**Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.**

Pri c. kr. okrajnem sodišču v **Radovljici** je po prošnji lastnika **Da-  
vorina Vrtnšek iz Rečice št. 85** na prodaj po javni dražbi **zemljišče**  
**vloč. št. 140 kat. obč. Rečica** ki se prodaja v sledečih skupinah:  
I. parc. št. 20/3 k. o. Rečica hiša št. 85, toje hotel Mangart in parcela  
št. 220/2 vrt z verando za izklicno ceno **56.000 K.**  
II. parc. št. 259 k. obč. Rečica, hiša št. 6 in parcela št. 260 vrt, za iz-  
klicno ceno **12.000 K.**  
K hotelu, toraj k prvi skupini spada tudi pritliklina obstoječa iz go-  
stilniške opravke popisana v prilogi.  
Izključ se pred vsem prva skupina in potem šele druga skupina in ko-  
nečno obe skupini skupaj in bo veljala dotična prodaja, ki se bo izkazala  
kot najbolj ugodna. Prodajalcu je na prosto odstopiti od prodaje druge sku-  
pine, če bi že prva skupina podala dovolj ugodni uspeh.  
Dražba se bo vršila **dne 3. junija 1918 pri c. kr. okrajnem so-  
dišču v Radovljici ob 9. uri dopoldne.**  
Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo.  
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice  
brez ozira na prodajno ceno.  
Dražbene izkupilo je plačati s 6% obrestmi od dneva dražbe dalje do  
1. julija 1918 pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici.  
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri tem sodišču v izbi št. 29.  
**C. kr. okrajna sodnija v Radovljici oddelek I.**  
**dne 5. maja 1918.** 2216

**Na novejša izbira**  
— umetniških in drugih —  
**razglednic**  
pismenega papirja  
in vseh pisarniških  
in šolskih potrebščin  
**NARODNA KNJIGARNA**  
**Ljubljana Prešernova ulica šte. 7.**

**MODNI SALON**  
**Rozi Fabčič**  
**Rimska cesta št. 6.**

**Zamaške**  
plutove, rabljene, zavrtane, pa ne  
zlomljene ali pretrgane do K 36.—  
nove zamaške za steklenice do K  
65.—, zamaške za sode nove do  
K 55.—, zamaške za sode stare,  
do K 36.—. Kupuje in prevzema po povzetju (pri večjih partijah  
vzorec in pridem eventualno sam k prevzemanju. 1885  
**Korkwarenerzeugung, Wien VII.,  
Denglergasse 1.**

**Srbečito, hraste, lišaje**  
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano „**SEABA-  
FORM**“ rujavu mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni  
lonček K 230, veliki K 4.—, porcija za rodbino K 11.—.  
— **Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.** —  
Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna „pri slatnem jellenu“,**  
**Ljubljana, Marijin trg.** 880  
Pozor na varstveno znamko „**SEABAFORM**“

**Josip Uršič**  
**Joža Uršič roj. Jager**  
— poročena. —  
**Čatež — Postojna, v maju 1918.**  
2193

**Franc Jožefova cesta 5**  
Novo odprti fotografski atelje  
**HELIOS**  
Specialitete: 2085  
portretne dopisnice v škicni obliki  
kakor tudi vsa fotografska dela najbolje izvršena.  
Prosim, ogledajte si razstavljene slike.

E I 139/17/8.

**Dražbeni oklic.**

**Dne 23. maja 1918 dopoldne, ob pol 12. uri** vršila se bo  
v **Mojstrani št. 20** dražba zemljišča vl. št. 87 kat. obč. Dovje,  
obstoječega iz hiše št. 20 v **Mojstrani, 2 zag. vrt, trav-  
nika in gozdov.**  
Cenilna vrednost in najmanjši ponudek, pod katerim se ne  
prodaje, znaša **22.197 K 16 h.**  
Prodaja se bo vršila po parcelah.  
Na zemljišču zavarovanim upnikom se pridrži njih zastavna  
pravica brez ozira na doseženo skupilo.  
Dražbeni pogoji in listine, tiče se draženega zemljišča se  
morejo vpogledati pri podpisnem sodišču med uradnimi urami.  
**C. k. okr. sodišče v Kranjski gori, odd. II.**  
**dne 18. aprila 1918.** 2027

**Največja slovenska hranilnica!**  
**Mestna hranilnica ljubljanska**  
**LIUBLJANA, Prešernova ulica št. 3**  
je imela koncem leta 1916 vlog . . . . . K 66,800.000—  
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 27,600.000—  
rezervnega zaklada . . . . . „ 2,500.000—  
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po  
**4%**  
večje in nestalne vloge pa po dogovoru. 159  
Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo  
**c. kr. deželne vlade.**  
Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.  
Posoja na zemljišča in posloplja na **Kranjskem** proti  
3%, izven **Kranjske** pa proti 5 1/4% obrestim in proti  
najmanj 1%, oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.  
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno  
**Kreditno društvo.**

**Dober sadni mošt**  
prodaja v večji množini trvdka **Anton  
Kušlan, Ljubljana, Karlova cesta  
št. 15.** 1779

**Isčem proti takojšnjemu vstopu  
KONTORISTA**  
z večletno prakso, zmožnega slovenske  
in nemške korespondence, strojepisja  
ter sploh vseh kontorskih del. Hrana  
in stanovanje v hiši. **Frane Oset**, vele-  
trgovec na **Vrnskem pri Celju.** 2136

**Isče se krepek**  
**mlad deček**  
kot trgovski sluga za manufakturno  
trgovino. Kje, pove upravnistvo »Slo-  
venskega Naroda«. 2069

**Kupim**  
kostanjev in  
hrastov les,  
od 10 cm. debe-  
line in od 1 m  
dolžine naprej,  
kakor tudi lepe  
hrastove in orehove hlode od 30 cm  
debeline naprej. Ponudbe na naslov:  
**Anton Reschitz, trgovina z le-  
som, Ljubljana.** 2092

**Vinski sodi,**  
tudi rabljeni, različne velikosti,  
— se kupijo. —  
Ponudbe na „**Rosenkranz**“,  
poštni predaj, Ljubljana.

**Modistka**  
**Pavla Novak**  
Križevniška ulica št. 9/I. nad.  
se priporoča cenjenim damam za  
vsa v njeno stroko spadajoča dela.  
**Sprejema tudi stare slamnike  
v prebarvanje in prekravljanje.**  
Novi slamniki in cvetke v zalogi.

**Nadomestilo MILA**  
za pranje perila, izborna peneče in  
prekaša vse doslej v prometu se na-  
hajajoče izdelke. 1 zavoj t. j. 5 kg  
K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.—  
Preprodajalci določijo popust pri naročbi  
celega zaboja z 50 kg. **Belo mine-  
ralno milo** za čiščenje rok in čišče-  
nega mila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—.  
**Nadomestek za toaletno milo** v raz-  
nih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 ko-  
sov K 18.—. **Toaletno milo** s finim  
vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel.  
kosov K 18.—. Razpošilja po povzetju.  
Pri večjem naročilu naj se pošlje po-  
lovica zneska naprej. Najmanj se more  
naročiti en zavoj vsake vrste. **Izvozna  
podjetje M. Janker v Zagrebu št.  
15. Petrinjska ulica 3., III., telefon  
23-27.** 2178

**Kupujem:**  
les za jame od 12 cm naprej  
na mt  
mehak okrogel les,  
smrekovo lubje slansko in le-  
česlo } tošnje  
kostanjev les } od 10 cm naprej  
hrastov les }  
Prosim ponudbe s skrajnimi ce-  
nami, množino in navedbo roka  
za oddajo 1745  
**Vinko Vabič, Zalec, 8**  
Spodnje Štajersko.  
Kuiantno poslovanje. Takojšnje  
plačilo proti duplikatom.

**Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.**  
obrestuje hranilne vloge po čistih  
Rezervni zaklad nad K 1.000.000.  
**4 1/4 %**  
brez odbitka rentnega davka.  
**Ustanovljena l. 1881.**



\_\_\_\_\_